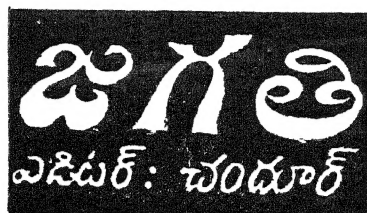

సురేష్ వూరినాటం దర్శనం
శ్రీ కళ్యాణం ఆర్ట్స్ ప్రొడక్షన్స్

కల్యాణం

శ్రీ అశోక్ కుమార్
బేనర్జీ శర్మరావు

34th Year of Publication

స్వాతంత్ర్య దినోత్సవ పంచిక - 1989

సాహితీ సుధ

జానుగ భూతికిం దొడవు సజ్జనబావము శౌర్యలక్ష్మికిన్
 మానము నీతి విద్యకు శమంబు సుబుద్ధికి విత్తవృద్ధికి
 దానము దాత్రి శక్తికిని ధర్మ నిరూఢి కదంభ వృత్తియుం
 బానిక తోడ నర్వగుణ భూషణ మెన్నగ శీలమే సుమీ

—భర్తృహరి

హేమాచలము శృంగ మెక్కి తెక్కార్చుచు, గాక కూయగనే పికంబు గాదు
 గంగాది నదులలో గలయ ముంబంగనే, తలవెండ్రు కెన్నడు దర్ప గాదు
 తెగ దివి తలపిక్క లెగయగా బలిసిన, దున్నపో తేనుగ గున్న గాదు
 పొదుగు లావై యెంత పొదుగునా బెరిగిన, గుక్కపో తెన్నడు గోవు కాదు
 ఉన్నత స్థానమందు గూర్చుండ గానె, భ్రష్టు భ్రష్టే యగుగాని శిష్టు గాదు
 మదరిపువిఫాల మునిజన హృదయలోల, వేణుగోపాల భక్తసంత్రాణశీల

—వేణుగోపాల శతకం

జగతి - 2, కచేరీ రోడ్, మైసూరు, ఏ ఏ 2922, పుద్రాప - 600004
 ఫోన్: 76697- చందా 2 సం॥లకు రు. 45-00 - 5 సం॥లకు రు. 100-00. 4వ
 చందా రు. 300-00. పోస్టల్ - రు. 1000-00. ఎడ్యుకేషన్ 2 సం॥లకు రు. 100-00

ముఖచిత్రం: రాధాకృష్ణన్

పాఠకుల తీర్పు

శ్రీయుత చందూర్ గార్కి : నమస్కారములు. నా మనసుని అకర్షించిన పత్రికలలో మొదటిసానం మన పత్రికదే! 'నిమ్మతానలు' పుల్లపుల్లగా, తియ్య తియ్యగా రంజింప జేస్తున్నాయంటే నమ్మండి. 'పాఠకుల తీర్పు' ద్వారా వివిధ వర్గాల పాకురల మనోభిప్రాయాలు తెలుసుకోగలుగుతున్నాము.

—సి హనుమంతరావు
చింతలూరు

సంపాదకులకు నమస్కారం. మహిళా జనోద్ధారకులుగ, మానవతావాదిగ, సాహిత్య కళాపోషకులుగ, 'గృహలక్ష్మి' పత్రిక సాపకులుగ సంపాదకులుగ, దాతగా, కేసరి విద్యాలయ సాఫకులుగ, విఖ్యాతులైన డాక్టర్ కెయిన్ కేసరిగారి 'నా చిన్ననాటి ముచ్చట్లు' ధారావాహికంగా ప్రచురిస్తున్న మిమ్ము అభినందిస్తున్నాను.

—జానమద్ది హనుమచ్ఛాస్త్రి
కడప-4

చందూర్ గారికి : నమస్కారములు. రామాయణ ఘటాల గురించి రఘుకేకలిగే సందేహముల వంటివే మా అబ్బాయికి కూడా కలుగుతుంటాయి. నేను చెప్పే సంజాయిషీ వాడికి నచ్చదు. కాని, 'సధర్మ స్వారాజ్య' పేరుతో మీరు వేస్తున్నవి వాడికి బావుంటున్నాయట. తెలుగు తెలియని

మా పక్కింటివారు కూడా "ఈ నెల 'జ గ తి' వచ్చిందా?" అని అడక్కు. ఇంగ్లీషు పేజీకోసము నన్ను అడుగుతూ వుంటే సర్ ప్రయజింగ్గా ఉంటుంది. మీ దంపతుల సారస్వత కృషికి మనస్ఫూర్తిగా అభినందిస్తున్నాను.

—కె పార్వతి
పూనె-4

చందూర్ గార్లకు నమస్కారములు. హైద్రాబాద్ నుండి ఇటీవల మాసోదరి బాలకాలం తర్వాత పుట్టింటికి, అనగా తలగడదీవిలో, మా యింటికి వచ్చింది. స్వయానా వినతండ్రి కుమార్తె. మా బంధువులలో అందరికీ కన్నా, నాకూ ఆమెకూ సాహిత్య పరంగా అనుబంధం ఎక్కువ చదువుకొనేందుకు ఏవైనా పుస్తకాలు కావాలంటే, ఇతర పుస్తకాలతోబాటు నెలవారీ అందే 'జ గ తులు' ఇబ్బాను. 'నీకెలా వస్తున్నాయి?' అని అడుగగా, లోగడ నా గురించి మీరు వ్రాసిన కథనం చూపించాను. ఆమె ఆశ్చర్యపోయింది, అనందించింది. 'నీకంటే బాలా సంవత్సరాలు ముందుగా తెలుసు నాకు వారిద్దరూ' అన్నదామె సంతోషంతో! ఆమె ఎవరో కాదు - శ్రీమతి లీలా సుధాకర్.

—మండల రామారావు
తలగడదీవి

స్వాతంత్ర్య పత్రం

అమెరికాలోని పదమూడు వలస రాష్ట్రాలు, బ్రిటన్ నుంచి విముక్తి పొందాలనే సంకల్పంతో ఉన్నాయి - స్వాతంత్ర్య పత్రాన్ని ప్రకటించాయి. అదే యుద్ధ శంఖాపాతవంగా భావించి, తిరుగుబాటుదారులని బలప్రదర్శనతో లొంగదీసుకోవాలనే వ్యర్థ ప్రయత్నంతో ఉంది బ్రిటన్.... ఇక చదవండి

రెండవ పేరా, మూడవ పేరా దగ్గర కొచ్చేసరికి, తమకు జరుగుతున్న అన్యాయాలు ఒక్కొక్కటి వివరించ బడుతున్నాయి. వంద సంవత్సరాలక్రితం అంగ ప్రభుత్వము అమెరికన్ ప్రజలకిచ్చిన హామీ పత్రాలను ఈ బ్రిటిష్ రాజు చించివేశాడు.

“ప్రతినిధుల సమావేశాలని పదే పదే రద్దు చేస్తున్నాడు. రాష్ట్ర అసెంబ్లీలను రాజవిద్రోహకరములని ప్రకటిస్తున్నాడు. తమ ప్రజల హక్కులను కాపాడటం కోసమై ఏర్పడ్డ ప్రతి నిధుల సభలను, అతను అణచివేసి, ప్రజావాణి వినపడకుండా చేస్తున్నాడు. ఈ కారణాల ఫలితముగా ఇప్పుడీ దేశము బయట దేశాల శత్రుప్రమాదానికి, అంతఃకలహాలకీ స్థావరమవుతున్నది. ఈ అరాచకత్వానికి కారకులు, బాధ్యులు అంగ పాలకులు.

“నూతన ప్రపంచపు వలసల నుంచి ఎంత ఆదాయము రాబట్టడానికి వీలో అన్ని రకాలైన అక్రమమైన పన్నులు విధించి ప్రజలను పీడిస్తున్నారు. ప్రజలు అనమ్మతి తెలియబరిస్తే, ఆయా రేవుపట్నాలని మూసివేసి వర్తకవ్యాపారాలు దిగ్బంధం చేస్తున్నారు. తమకు ఎంత మాత్రము ప్రాతినిధ్యములేని ఈ ప్రభుత్వము వేసే పన్నుల భారము ప్రజలు మోయలేకుండా వున్నారు. ప్రాతినిధ్యంలేదు గనక తమ కష్టాలను వినేవారూ లేరు. చెప్పకొనే అవకాశమూ లేదు.”

స్టాంప్ చట్టము ఉపసంహరణకు శతవిధాల ప్రయత్నించాడు డాక్టర్ ఫ్రాంక్లిన్ పది సంవత్సరాల క్రితము. అతను వలసల ప్రతినిధిగా లండన్ లో వుండడముచేత అక్కడివారు చాలా మంది అతనికి తెలుసు. వార్తా పత్రికలకు లేఖలు వ్రాశాడు. అధికారంలో వున్నవారికి ఈ అన్యాయము వివరించి చెప్పాడు. సభలు సమావేశాల్లో పాల్గొని ఓడ కంపెనీలకు ఎగుమతిదారులకు, ఇందులోని అన్యాయము వివరించి చెప్పాడు. స్టాంప్ చట్టముపట్ల వలసలవారే గాక బ్రిటిష్ వర్తకులు కూడా అనమ్మతి తెలిపారు.

రాజు, అతని పిడికిట్లో వున్న పార్లమెంటు మాత్రం, ఈ విన్నపాలను లక్ష్యపెట్టలేదు. బ్రిటన్ చేసిన అన్యాయాలు అద్దంలో ప్రతిబింబించిన విధముగా కార్యదర్శి థామ్సన్ చదువుతున్న పత్రములో కానవచ్చాయి. “ఎన్నో మాతన కార్యాలయాలు తెరచి, ప్రజలను బాధించేందుకూ వేధించేందుకూ అసంఖ్యాకంగా రాజోద్యోగులని పంపుతున్నారు. ఆంగ్ల సేనలకు పాత్రసామగ్రి, పడకబట్టలు, వంట చెరుకూ మొదలైనవి అందజేయవలసిన తాకిడి న్యూ ఇంగ్లండు ప్రజలు యికా మర్చిపోలేదు.

“ఆంగ్లరాజు ఎంతకీ తన సైనిక బలము మీదనే తప్ప ప్రజాభిమతము మీదగాని ప్రజాభిప్రాయము పట్లగాని శ్రద్ధ చూపటము లేదు. ప్రపంచము లోని ఇతర దేశాలలో అమెరికా ప్రజలకు గల వ్యాపారాన్ని తుంచి వేశాడు. జూరీ నిర్ణయము ద్వారా తీర్పు చెప్పాలనే న్యాయశాస్త్ర ప్రధమ సూత్రాన్ని అనేకసార్లు వుల్లంఘించాడు. మాలో కొందరిని అతి చిన్న నేరానికి దేశాంతవాసులని చేస్తున్నాడు. మా ప్రజలనుంచి మమ్ము దూరము చేస్తున్నాడు.”

మూడవజార్చి ఒక తప్పిదమునుంచి మరొక తప్పిదానికి జారిపోతూ అవకతవకలతో కూడిన రాజ్యపాలన సాగిస్తున్నాడు. వలసప్రజ బాలాకాలం ఈ దుష్కర్త్యాలని భరించారు. కాని తమను నల్లనిరాచినట్లు రాయగా వారి

లోని నిద్రాణశకులు ఎదురు తిరిగి విజృంభించాయి. “బైబిలుగా చిక్కిన అమెరికనులను, తమ స్వదేశ సేనలపై సోదరులపై పేల్చుమని శాసించారు”

బ్రిటిష్ పార్లమెంటు సభ్యులు కూడా యిది ‘కిరాతకచర్య’ ఖండించాడు రివ్ మండ్ ప్రభువు తీవ్ర అసమ్మతి తెలిపాడు “వారిని తమ రక్తసంబంధీకులపై యుద్ధము చేయమంటున్నారు. అందుకు అంగీకరించకపోతే రాజద్రోహానికి గాను కాల్చివేస్తామంటున్నారు. దేశద్రోహానికా, రాజద్రోహానికా ఏదో హానికీ వాడిగట్టాలి వారు? కార్యదర్శి థామ్సన్ తన బేతిలో వున్న పత్రాన్ని ఇంకా చదువుతున్నాడు. ఎదుటనున్న ప్రతినిధులు ఏకమనస్కులై ఎంతో శ్రద్ధగా వింటున్నారు. ఈ ప్రతినిధుల వెనుక మరొక ప్రేక్షక సమూహమున్నది. నోరులేని, ఈ భవనాలకు రాలేని, నీడలవలె తచ్చాడే అసంఖ్యాక ప్రజానీకము; పల్లియులు, పట్నవాసులు, శ్రామికులు, వ్యాపారులు, వణిజులు, హస్తనిపుణులు, యంత్ర నిపుణులు ఇలా కొన్ని వేలూ లక్షలూ కుటుంబాలు, ఈ రంగభూమిని తమ మనోవాటికలో వీక్షిస్తున్నారు.

మూడవ జార్చిపై గల చివరి అభియోగము, సీగ్రో ప్రజలని నిరంతర బానిసత్వంలో వుంచుతున్నాడన్నది. మనుషులను జంతువులను పట్టినట్లు పట్టి బానిసలుగా బంధించి వారిని మరొక ఖండంలో అమ్ముతూండడము సభ్యమానవాళి ఎన్నిటికీ హరించలేదనగా, దక్షిణవలసల ప్రతినిధులు

ఒకరినొకరు క్రీగంట మానుకొన్నారు. బానిస వ్యాపారం నిర్మూలించమని వర్జీనియా రాష్ట్రం నుంచి ఎన్నో విన్నపాలు పంపబడ్డాయి. రాజుగారు వాటిని విన్నవించారు : లేదా వాటిని త్రోసిపుచ్చారు. ఇప్పుడు ఆ ప్రజలనే తమపై యుద్ధము ప్రకటించమంటున్నాడు. ఎవరి స్వాతంత్ర్యాన్నయితే హరించాడో, వారికి స్వాతంత్ర్యాన్ని యిస్తానని అశపేడుతూ, తమపై యుద్ధానికి పురిగొల్పుతున్నాడు. ఈ వేష్టలలో ఒకతీరూ క్రమతాలేవు.

దక్షిణ వలసలలో రెండుతప్ప మిగతావన్నీ బానిసత్వానికి వ్యతిరేకమే. “బానిసవ్యాపారానికి మూడో జార్జిపై నెపం వేయడం న్యాయమా? ఇది అతను పుట్టక పూర్వమునుంచీ వున్నది గదా” అన్నాడు రివరెండ్ విదర్ స్పూన్. ఇప్పటికీ వంద సంవత్సరాల బట్టి అంగ్లేయులు, ఇతర సాహసికులు అఫ్రికా తీరాన గల నల్లజాతులవారిని వేటాడి, వారిని అమ్ముజూపడము లాభ దాయకమని భావించి ఆ వ్యాపారంలో నిమగ్నులై వున్నారు. ఓడలలో ఈ

బానిసలను అటాంటిక్ మహాసముద్రము దాటించి, బావగా మిగిలిన వారిని నీలిమందు, వరి, పొగాకు తోటలుగల భూస్వాములకు అమ్మేవారు. ఈ విధంగా అమెరికన్ వలసలలో గల మొత్తము సీగ్రోల సంఖ్య ఆయదు లక్షలు. మొత్తము జనాభా ముప్పై లక్షలలో వీరు అరవ భాగమున్నారు. దక్షిణ వలసలలో వారి సంఖ్య మరీ ఎక్కువగా వుండేది. ప్రతి ఒక శ్వేతవరునికీ, ఇరవైమంది సీగ్రోల నిష్పత్తిలో వుండేవారు. వీరిని బలవంతాన తీసుకొచ్చి, బానిసత్వంలో వుంచడమనే వ్యావారము అలా సాగుతూనే వుంది. కాంగ్రెస్ ప్రతినిధులలో కొందరు ఈ సీగ్రోలవల్ల తిరుగుబాటు జరుగుతుందేమోనని భయపడ్డారు. అంగ్ల ప్రభుత్వము వర్జీనియా రాష్ట్రంలో ఒక వెయ్యిమంది సైన్యాన్ని దింపి, తమ పక్షముజేరిన సీగ్రోలకందరికీ స్వాతంత్ర్య మిస్తామని ప్రకటిస్తే అక్కడ గల ఇరవై వేలమంది సీగ్రోలు పదిహేను రోజులలో ప్రభుత్వపక్షంజేరిపోవచ్చు.

జి. పుల్లారెడ్డి స్వచ్ఛమైన నేతి మిఠాయి

హైదరాబాదు

ఫోను : 230833

కర్నూలు

ఫోను : 20288, 21445

దక్షిణ కెరోలినా ప్రతినిధి రబ్బెడ్ ఈ అభిప్రాయాన్ని అమోదింపలేక పోయాడు. “అంగ్ల ప్రభుత్వ మిత్రులు బాలామందికి తోటలు వున్నాయి. వారి అస్తులు బానిసల రూపంలోనూ, వ్యవసాయ క్షేత్రరూపంలోనూ వున్నాయి. నీగ్రోలు లేకపోతే ఇవి పోతాయి గనుక వారు ఈ పద్ధతిని ప్రోత్సహించరు” అన్నాడు. నార్థక్ గవర్నరైన లార్డ్ డన్మోర్ నీగ్రో పటాలాలని తయారు చేసేందుకే నడుంకట్టాడు. వర్జీనియా ప్రతినిధులలో ఒకతను అన్నాడు : “బానిసత్వము నిషేధింపబడాలి. అది మానవస్వభావాన్ని కలుషితం చేస్తుంది. బానిసల అధికారి ఒక చిన్న నియంత - అతనిని రాక్షసత్వము తప్పని సరిగా అవహిస్తుంది”

“ఈ బానిసత్వపు మంచి చెడ్డలు ఏ రాష్ట్రానికా రాష్ట్రం నిర్ణయించుకోడం మేలు” అన్నాడు రబ్బెడ్, మేసాచు సెట్స్కి చెందిన జాన్ యాడమ్స్ తన సానములో నిలబడి ఇలా చెప్పాడు. “ఈ బానిసపద్ధతి మన సిద్ధాంత సూత్రాల్లో ఇమడదు ; అందుకు రేకమైనది.” రబ్బెడ్ వెంటనే సమాధానము చెప్పాడు. “ఇది నీతికి వివేకానికి సంబంధించిన దెంత మాత్రమూ కాదు, ప్రయోజనము. అదే అన్ని జాతులకీ అన్నిదేశాలకీ మూలసూత్రము. ఇప్పుడు ఒక వ్యాపార విధానాన్ని కాదనడము దక్షిణ కెరోలినాకి నష్టపేతువు. న్యూ ఇంగ్లండు తమ ప్రయోజనాల గురించి,

తమకి లాభసాటిగా వుండేవాని గురించి ఆలోచించుకుంటున్నపుడు, మరొక రాష్ట్రానికిలాభదాయకమగు విధానాన్ని కాదనడమున్యాయమేలాఅవుతుంది?”

రబ్బెడ్ చెవుతున్న మాటలలో తన వాక్యాలపునశ్చరణవున్నదనీ, ఎటాప్స్ అతను అదే విషయాన్ని మరొక కోణము నుంచి చూస్తున్నాడనీ యాడమ్స్కి తెలుసు. దక్షిణ రాష్ట్రాలకి బానిసలని చేరవేసే ఓడలు న్యూ ఇంగ్లండు వాసులవి. ఈ నౌకా వ్యాపారములో వారు బాగాభాగ్యవంతులవడము వల్ల, ఇప్పుడు ధర్మపన్నాలు చెప్పడానికి వీలయింది.

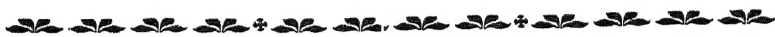
“బానిసపద్ధతికి చెందిన పేరా అంతా స్వాతంత్ర్య పత్రమునుంచి తీసివెయ్యాలి. అదిగాని అలా వుంటే దక్షిణ కెరోలినా ఈ పత్రాన్ని అమోదింపదు” అన్నాడు రబ్బెడ్. వర్జీనియా రాష్ట్ర ప్రతినిధులు కూడా అదేమాట అన్నారు. బానిసత్వ నిర్మూలన గూర్చి మరి పట్టుబడితే, రాష్ట్రాల ఐక్యతకే భంగము వాటిల్లే ప్రమాద మేర్పడుతున్నదని యాడమ్స్ గ్రహించాడు. అప్పటికే కాలాతీతమయింది. మర్రాడు వుదయము తొమ్మిది గంటలకు సభ వాయిదా వేయడమైనది.

ఫిలడల్ఫియాలోని ప్రతినిధులు స్వాతంత్ర్య పత్రంలోని క్లాజాలు పరిశీలిస్తుండగా కనెక్ట్ ట్ కి చెందిన సైలాస్ డీన్ అట్రాంటిక్ సముద్రము దాటి ఫ్రాన్సు దేశానికి రహస్య రాయబారిగా వెళ్తున్నాడు. విదేశ వ్యవ.

హారాలమంత్రి కొంట్ వెర్జిన్‌స్‌తో సమా
లోచనలు జరిపి అయుధ సామాగ్రి
విప్లవ సేనలకు అమ్మేటట్లు పేరసారాలు
జరిపేందుకు వెళ్ళుతున్నాడు. అక్కడ
అవి కొన్న తర్వాత వాటిని క్షేమంగా
యిల్లు పేర్చడమనేది మరొక సమస్య.
తుపాకులు మందుగుండు సామాను
సమ్మద్దిగా లేకపోతే విప్లవసేనలు
సర్వశక్తివంతమగు సామ్రాజ్య సేన
లను ఎదుర్కోలేవు. ఈ అయుధాలు
అమెరికా వేరుకునేందుకు కనీసం
ఆరునెలలు పడుతుంది.

కాంగ్రెస్‌లోని దూరదృష్టిగల
సభ్యులు, స్వాతంత్ర్య ప్రకటన చేయ
బోయే ముందు, బ్రిటన్‌కి యుధ

విరోధులైన వారితో ఒక ఒప్పందం
ఎర్పరచుకొని, వారిని కూడగట్టుకుని,
ఆ పైన సామ్రాజ్యశక్తులతో తల
పడాలి అని భావించారు. ఇప్పు
డిప్పుడే తల ఎత్తుతున్న ఒక నూతన
దేశానికి ఇటువంటి ఏర్పాట్లు లాభ
సాటి కాజాలవనే అభిప్రాయములో
వుండేవాడు డాక్టర్ ఫ్రాంక్లిన్. ప్రారం
భంలో ఎవరి సహాయము లేకుండా
అమెరికా తనకి తానుగా నిలబడి,
గొరిల్లా యుద్ధం చేస్తూ శత్రువుకి
విసుగు తెప్పించి వోడించాలని అతని
వుద్దేశ్యము. కాని శత్రుసైనిక బలము
గురించి ఈ మధ్య అందిన వార్తలు
ఆ అభిప్రాయాన్ని మార్చివేశాయి.

ఃస్మి వారి

రక్తాధి

పసిబిడ్డలకు యేర్పడు కామెర్లు (జాండీస్)
లేమి, మలబద్దకము, మలము తెలగా పోవుట,
మూత్రము విసర్జించినవోట తెల్లగ మరక కట్టుట—
మొదలైనవి లివరు వ్యాధి సూచనలగును.

ఈ వ్యాధిని నిర్మూలించుటకు 'జిమ్మి' వారి
డాక్టరును సంప్రదించండి.

ప్రతినెలా వారి డాక్టరు మీ ఊళ్లకు వచ్చెదరు.

జిమ్మి ఫార్మ్యూటికల్స్

జిమ్మి బిల్డింగ్స్

61, రాయపేట హైరోడు, మద్రాసు - 600 004 - ఫోన్ నెం. 25397

జగతి - సెప్టెంబరు 1989

కమిటీవారు సైలాన్ డీన్ ని ప్రాన్స్ దేశానికి రహస్య రాయబారిగా ఎన్నుకున్నప్పుడు, ఐరోపా రాజకీయాలతో అనుభవంలేని ఈ రహస్యగూఢచారికి, పదహారో లూయీ ఆకటావికటపు మంత్రులని ఎలా ప్రసన్నులుగా చేసి తమవైపు తిప్పుకోవాలో కిటుకులన్నీ తెలియబరిచాడు ప్రాంక్లిన్. రాజకీయాలతో ఏ మాత్రము సంబంధము లేని ఒక వలస దేశవర్తకుని వలె తన పాత్రను నిర్వహించాలి. ఇతను బహుకొద్ది మందికే తెలుసు. కాని కార్యదర్శి థామ్సన్ కూడా ఈ రహస్యశాఖ నిర్వహణలో ముఖ్య పాత్ర వహిస్తున్నాడు. థామ్సన్ కి అనేక ప్రదేశాలలో గూఢచారులున్నారు. విండ్సర్ కాజిల్ నుంచి అతనికి రహస్య సమాచారాలు అందుతూండేవి. జేమ్స్ లివింగ్టన్ అను పత్రికా సంపాదకుడు, న్యూయార్క్ గెజిటీర్ అను పత్రిక ప్రచురణకర్త ఇటువంటి ప్రముఖులనేకులు థామ్సన్ కి రహస్య సమాచారము లందజేస్తూండేవారు. కనిపించని సిరాతో ఎలా ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు జరపాలో, డీన్ కి నేర్పాడు థామ్సన్. సాంకేతిక భాషలతో పరిచయం కలిగింది సంకేతాలు గుర్తులతో సమాచారము తెలిపే పద్ధతులతో అతనికి తర్ఫీదు యిచ్చాడు. ఈ ఆయుధ సేకరణలో గల కష్టనష్టాల గూర్చి ముందే ఆలోచించుకున్నాడు. సైలాన్ డీన్ కి నాలుగువేల హినులు రొట్టెంగా యిచ్చి, అతనికి కావలసినన్ని బాంక్ ప్రామిసరీనోట్లు

సప్తయి చేశాడు. ఈ రొక్కము అతను సంపాదించబోయే అప్పు - వీటి విషయములో అతనిని సర్వస్వతంత్రునిగా చేశాడు.

ఈ ఏర్పాట్లు ప్రకారం సైలాన్ డీన్ మార్చి నెలలో 'రాఫెల్లే' అను ఓడ ఎక్కి ప్రయాణం సాగించాడు. ప్రస్తుతము అతను డెలవార్ ప్రాంతాల సముద్రముఖముగా ప్రయాణము సాగిస్తున్నాడు. మూడునెలలపాటు అతను తన ఓడ కాబిన్ లోనే రుగ్మతవల్ల వుండిపోవలసి వచ్చింది. వైబిలు చదువుకుంటూ ఈ ప్రమాదయాత్రలో తను విజయము పొందగలనా లేదా అని లెక్కలు వేసుకుంటూ, తన సాహసానికి తనే ఆశ్చర్యపోతూ ముందుకు సాగుతున్నాడు సైలాన్ డీన్.

ఈ సైలాన్ డీన్, కన్వెక్టిట్ రాష్ట్రంలో గ్రోటన్ అనే గ్రామంలో ఒక సామాన్య కుటుంబంలో జన్మించాడు. ఏల్ విద్యాలయంలో విద్యనభ్యసించి, ఒక సంవత్సరంపాటు, ఉపాధ్యాయునిగా పనిచేసి, ఆ తరువాత న్యాయ శాస్త్రము చదివాడు. హట్ ఫోర్డ్ కి నాలుగు మైళ్లు దక్షిణంగావున్న వెదర్స్ ఫీల్డ్ లో నివాస మేర్పరుచుకున్నాడు. ఈ వెదర్స్ ఫీల్డ్లు పట్నము ఒక వ్యాపార కేంద్రం. సైలాన్ డీన్ ప్రముఖ హిరులలో ఒకడయ్యాడు. ఈ స్వాతంత్ర్య ప్రయత్నంలో తమకూడా యధోచితపాత్ర నిర్వహించాలని ఉత్సాహము కనబరచగా రెండు సంవత్సరాల క్రితము ఆ ప్రాంతాలవారు ఇతనిని తమ ప్రతినిధిగా

ఎన్నుకొని, పిలడల్ ఫియాలో ప్రతినిధుల సభకి పంపారు.

రెండవసారి తిరిగి ఎన్నికయేసరికి, ఇతను యూరప్ నుంచి ఆయుధ సామగ్రి తెప్పించేందుకు చేసే ప్రయత్నాలకు చెందిన కమిటీలో సభ్యునిగా వున్నాడు. చర్చలలో ఎలాడు పాల్గొనక పోయినా ప్రముఖ ప్రతినిధులలో ఒకనిగా పేరు పొందాడు.

క్రిష్ట పరిస్థితులు ఏర్పడుతున్న కొద్దీ బయట దేశాలనుంచి ఆయుధ సహాయం పొందటమనే ప్రశ్న తీవ్రతరం కాబోయింది. ప్రభుత్వ భవనములో జాన్ యాడమ్స్ ఈ విషయముపై ముచ్చటించడము అనేకసార్లు విన్నాడు డీన్. ఇతర దేశాలతో ఒప్పందాలు,

మన స్వాతంత్ర్యవతరణ రెండూ కుడి ఎడమలవలె ముందుకు సాగాలి, అని సమయము వచ్చినపుడలా బెపు తూండేవాడు యాడమ్స్. “మనము ఒక్కమృడిగా వారి సహాయము అభిలషిస్తే తప్ప, బయట దేశాలవారు మనలోని ఐక్యతను ఎలా గురింప గలుగుతారు? మనందరము ఒకటేనని వారికి ఎలా తెలుస్తుంది?” అనే వాడు.

కొందరు ప్రతినిధులు “సామ్రాజ్య కాంక్షగల ఫ్రాన్సు మరొక సామ్రాజ్యపు అంతరంగిక వ్యవహారాలలో కల్పించుకుంటుందా? ఈ వలసలకి వారు సహాయం చేయడం కల” అంటూండేవారు. అందుకు యాడమ్స్

కోట్లాది ప్రజలు కోరుకునే

ప్రదేశీ

మినరల్ వాటర్

విశాఖపట్నం నుండి ముంబై వరకు రోడ్ల పక్కలనూ, ఎ.వి.

ఇలా సమాధానం చెప్పేవాడు. “బ్రిటీష్ వారి వలసలు స్వతంత్రముగా వుండడమే ప్రాస్టుకి లాభదాయకము - అందుకనే వారు సహాయము చేయవచ్చునని అంటున్నాను. బ్రిటన్ ఈనాడు తన సామ్రాజ్య విస్తరణలో అత్యున్నత స్థానము ఆక్రమించింది ; ప్రాస్టు అసూయపడడమే తప్ప ఏమీ చేయలేకుండా వున్నది. ఇది దుస్సహ పరిస్థితి గనుకనే ప్రాస్టు మనకి సహాయము చేసే అవకాశము వుంది.”

1776 నాటికి సైలాన్ డీన్ కాంగ్రెస్ సభ నుంచి తన ప్రతినిధి స్థానాన్ని విరమించుకున్నాడు. అప్పటి కప్పుడే రెండుసార్లు ఎన్నికయ్యాడు ; మూడవసారి ఎన్నికకాలేదు. సైలాన్ డీన్ ని రహస్య కమిటీవారు, ప్రాస్టుతో తాము చేసుకోగల ఒప్పందానికి రాయబారిగా నియమించారు. రాజనీతిలో ప్రఖ్యాతుడైన డాక్టర్ ఫ్రాంక్లిన్, సైలాన్ డీన్ కి కావలసిన సరంజామా అంతా అందించి, తనకు ఒకనాడు దుబాసీగా పనిచేసిన ‘డుబారో’కి ఒక పరిచయలేఖ వ్రాసి యిచ్చి, అతని ద్వారా కార్యం నెరవేర్చుకు రమ్మనీ, అతను దుబాసీగా పనిచేస్తూ, ముఖ్యులతో పరిచయాలు ఏర్పరుస్తాడని చెప్పాడు.

అట్లాంటిక్ ప్రయాణములో ఈ రహస్య రాయబారి, ఫ్రాంక్లిన్ సూచనలని యింజుమింజు కంఠస్తం చేశాడు. “నీవు ప్రాస్టు చేరుకున్నాక కొన్నాళ్ళపాటు రెడ్ ఇండియనులతో

వర్తక వ్యాపారాలు నలుపుతున్నట్లుగా, వారికి కావలసిన సరుకు మాత్రమే కొనుగోలు చేస్తావుండు. నీవు ఈ అమెరికా వలసల నుంచి వచ్చినట్లుగా ఫ్రెంచి రాజోద్యోగులకి అనుమానము కలుగనీయకు. దుబాసీ ద్వారా ఈ కనెక్ట్ కట్ రాష్ట్రవాసి, ఫ్రెంచి విదేశ వ్యవహారాల మంత్రితో ఒక రహస్య సమావేశాన్ని కోరాలి. ఆ ప్రయత్నంలో జయము పొందితే, అప్పుడాయనతో ప్రసంగవశాన అమెరికన్ వలసలలో ఇరవై అయిదువేల మంది ప్రజలు ఆయుధాలు లేక అలమటస్తున్నారనీ స్వదేశ రక్షణారంబారు ఆయుధాలు కోరుతున్నారనీ నేర్చుగా అతనికి సానుభూతి కలిగే విధంగా ఈ విషయము వెలడించాలి. ఇందుకు ప్రతిగా, బ్రిటీష్ వారు ఈనాడు తమ హస్తగతం చేసుకున్న వ్యాపారాన్నంతటినీ ఫ్రెంచి వారికి అప్పగించేందుకు తను అనేసి, ఇతర విషయాలలో ఆ మంత్రి అభిప్రాయమేలా వున్నదో తెలుసుకోవాలి. తమ వలసలన్నీ ఏకమై ఒక దేశంగా ఏర్పడితే, ప్రాస్టు తమను రాజకీయంగా గుర్తించగలదా ? ప్రాస్టు తమతో వ్యాపార సంధిగాని, రక్షణ సంధిగాని, ఇటువంటి ఒప్పందాలేమైనా ఏర్పాటు చేసుకునేందుకు సముఖంగా వున్నదా ?”

బ్రిటీష్ నౌకల కంటపడకుండా, సైలాన్ డీన్ ప్రయాణం చేస్తున్న ఓడ, దక్షిణ స్పెయిన్ లోని ‘కారాజనా’ వద్ద నిలిచి అక్కడ లంగరు వేసుకున్నది. సైలాన్ డీన్, వెలెంషియా, అరగాన్.

స్, నిమోజిస్ టూర్స్ వైపుగా ప్రయాణం చేశాడు. ఆయా పట్నాల లో గల వ్యాపార ప్రముఖులతో రెడ్ ఇండియన్ వ్యాపారానికిగల సరుకు లేమయినా దొరుకుతాయేమోనని వాకబు చేశాడు.

పారిస్ చేరుకునేసరికి జులై నెల వచ్చింది. పారిస్ ఎంతో స్నేహ పాత్రంగా కనిపించింది సైలాన్ డీన్ కి. కాని పట్నం నిండా బ్రిటీష్ ఏజెంట్లు, గూఢచారులు ఉన్నారు. బ్రిటీష్ రాయ బారులు అప్పటికే ఫ్రాన్సు, స్పెయిన్, హాలెండ్ దేశాలకు అమెరికాలోని విప్లవ సేనలకు ఎటువంటి సహాయం చేసినా, అది తమపై శత్రువర్యగా భావిస్తామనీ ఆయాదేశ ప్రభుత్వాలు ఈ విషయంలో జాగ్రూకులై వ్యవహరించాలనీ, కడుఢిమాగా సందేశాలు అందజేసారు. సైలాన్ డీన్ ఎంతో నేర్పుగా దుబాసీ 'డుబారో'ని కలుసు

కున్నాడు. అతని ద్వారా ఫ్రెంచి విదేశాంగ మంత్రితో రహస్య సమావేశం ఏర్పాటు చేసుకున్నాడు.

ఫ్రాన్సులోని రాజకీయ పరిస్థితి అనిశ్చితముగా ఉన్నది. గడిచిన యుద్ధంలో ఫ్రాన్సు, ఇంగ్లండువల్ల న్యూనత పొందింది. ఫ్రెంచి వ్యాపారం బాగా దెబ్బతిన్నది. ఫ్రెంచి ప్రజలు అసంతృప్తులై, లేమితో బాధపడుతున్నారు. అమెరికాలోని తిరుగుబాటు దార్లకి సహాయం చేయడం విషయంలో ఫ్రాన్సులోని ప్రజాభిప్రాయం రెండు విధాల వీలివుంది. యువకుడైన పదహారవ లూయి, ఫ్రాన్సు ఏవిధంగా నైనాసరే శాంతిని కాపాడుకోవాలనే పట్టుదలతో ఉన్నాడు. పలుకుబడిగల ఆర్థిక మంత్రి టరాట్ పదహారవ లూయికి ప్రోత్సాహమిస్తూ, అతని పక్షము నిలబడివున్నాడు. ఇంగ్లండుతో యుద్ధం పరమ మూర్ఖత్వం, ఫ్రాన్సు

౯

రుచిలో నెం.1

క్రస్ వక్కపాడి

చక్రిదా భారతదేశపు నెం.1 వక్కపాడి

సర్వనాశన మవుతుంది - అన్నాడు. టరాట్ లా పదహారవ లూయికి కూడా విప్లవాలపట్ల అంత సదభిప్రాయం లేదు. తన గొడవలు తాను చూసు కుంటే బాలు, తన ఇల్లు తాను సరిదిద్దు కుంటే బాలు అన్నదే - ఆనాటి ఫ్రెంచి రాజనీతి. 'ఆ వైరులిదరివీ అలసి పోనిదాము - మనకేల?' అన్న అభిప్రాయములో పదహారవ లూయి, అతని మిత్రులూ వున్నారు.

ఫ్రాన్సులో మరొక అభిప్రాయము కూడా వున్నది. వారి దృష్టి ఈ రాజ వర్గ సంప్రదాయాలకు పూర్తిగా వ్యతిరేకము. 1774 నాటికి పదిహేనవ లూయి మరణంతో నూతన భావాంకురాలు దేశమంతటా వ్యాపించాయి. బహిష్కృతులైన వాల్టే, రూసోలు నూతన తరంవారికి పీఠపురుషులయ్యారు. ఈ నూతన తరమువారు వితికిపోయిన తమ సంఘపు కట్టుబాట్లను విమర్శనా చింతనతోను వినిర్మలదృష్టితోనూ పరికించారు. సాహసికులైన ఈ అమెరికనులు, ఊహించరాని కష్టాలు ఎదుర్కొంటూ, తమ స్వాతంత్ర్యాన్ని ధైర్యంగా ప్రకటించగలిగారు. తాము సర్వ స్వతంత్రులమని ధీరులవలె పలుకుతున్నారు. తాము కలలుగన్న ప్రజారాజ్యానికి, దూరములోగల ఈ అమెరికనులు వునాది వేస్తున్నారు. వర్తమాన రాజకీయ విద్యార్థులు అమెరికా వైపు ఆశతో చూస్తున్నారు. మానవుని హక్కులు కాపాడగల భూతల స్వర్గమది - అని భావిస్తు

న్నారు. ఈ పోరాటంలో అమెరికనులు విజయము పొందితే, వారి రేవు పట్నా లన్నీ స్వేచ్ఛా వ్యాపారానికి తెరువబడతాయి-అని ఆర్థికవేత్తలు జోశ్యము చెబుతున్నారు. మానవుని అంతరాత్మ ఆ పవిత్రభూమిపై బంధాలు తెంచుకుంటోంది - అన్నారు మతజీవనులు. మతము, ప్రభుత్వము ఆ నేలపై విడివిడిగా ప్రయాణము చేస్తాయి అంటున్నారు హేతువాదావలంబకులు. అమెరికా గాని విజయము పొందితే ప్రపంచమంతటా వలసరాజ్య విధానానికి స్వప్తి చెప్పడము జరుగుతుంది - అంటున్నారు మరికొందరు.

మధ్యతరగతికి చెందిన బుద్ధిజీవనులలోనే గాక భాగ్యవంతులలో కూడా ఒక వర్గమువారికి ఈ విప్లవభావాలు, కాలస్వభావాను గతములు అనిపించాయి. సుమారు అయిదులక్షల కుటుంబాలు ప్రజాభిప్రాయము ప్రకారము రాజ్య పాలన సాగాలనే నిర్ణయానికిచ్చాయి. దుబార మనిషి అయిన మెరీ యాంటానెటీ కొన్ని నూతన పద్ధతులు అవలంబించింది. సీరివిత్తుడు గాని పదహారవ లూయిపై తన ప్రభావాన్ని ప్రయోగించింది. టరాట్ ని మంత్రి పదవి నుండి తొలగించింది.

విదేశాంగమంత్రి అయిన మౌంట్ 'వెర్జీస్' ప్రస్తుత రధసారధి అయ్యాడు. బ్రిటిష్ వారికి ఎటువంటి అనుమానమూ సోకకుండా భారీ ఎత్తున శాంతి ప్రయత్నాలు ప్రారంభించాడు. కాని రహస్యంగా మరో పద్ధతి అవలంబిస్తున్నాడు. సమర్థుడైన రహస్య

గూఢచారి తనకు లభించాడు.

అతని ద్వారా బ్రిటిష్ వారిపై కష్ట
సాధించవచ్చు. సైలాన్ డీన్ కి కౌంట్
వెరినీస్ దర్శనమిచ్చినపుడు, ఆ
గౌరవ సంభాషణలో మర్యాద మన్నన
తప్ప. తనుగాని, తన ప్రభుత్వము
గాని నహాయము చేస్తామన్నది మాట
మాత్రముగా కూడా లేదు. ప్రాన్సుకి
ఈ స్వతంత్ర్యవ్యవస్థ సానుభూతి
కలదని మాత్రమే ముక్త సరిగా
అన్నాడు. ప్రాన్సు అమెరికాలోని
వలసలతో ఎటువంటి సంబంధాలు
పెట్టుకోజాలదనీ, ఎటువంటి ఒప్పం
దాలు ఏర్పరుచుకోదనీ స్పష్టంగా డాక్టర్ ఫ్రాంక్లిన్ కంటే ముపై ఏళ్ళు

జెమిని పళ్ళపాడి

జెమిని కెమికల్ ప్రొడక్ట్స్ (ప్రైవేట్) లిమిటెడ్, పోస్ట్ బాక్స్ నం. 7,
మచిలీపట్నం-521 001. ఆంధ్ర. (ఇండియా)

పళ్ళకు తెలుపుదనం - చిగుళ్ళకు గట్టిదనం.

చిన్నవాడు కాని వాక్కుటిమలో ఆయన కేమాత్రమూ తీసిపోడు. వ్యాపారి, పరిశోధకుడు, కవి, గాయకుడు, ఆర్థిక వేత్త, రాజనీతిజ్ఞుడు, ఖడ్గవిద్యా ప్రవీణుడు. రాజులకీ మంత్రులకీ రహస్య సమాలోచనలలో అంత రంగిక వ్యవహారాలలో సలహా చెప్ప గల ధీమంతుడు. ఉన్నతవరాల వారికి ఇష్టుడు. ప్రజల దృష్టిలో ఒక ప్రఖ్యాత వ్యంగ్య రచయిత. హాస్య నాటకకర్త; అతను 'ది బార్నర్ ఆఫ్ సెవిల్లి' అను పేరుతో రాసిన కామెడీ ఫ్రెంచి సాహిత్యములో ఒక ఉన్నత స్థానాన్ని పొందింది.

పదిహేనవ లూయి ఈ 'బూమార్షియా' ని తన రహస్య ప్రతి నిధిగా నియమించుకున్నాడు. రహస్య ప్రతినిధిగానే ఇతనొకసారి లండన్ వెళ్ళి, అక్కడ అమెరికన్ మిత్రులతో చెలిమిచేసుకుని వచ్చాడు. అమెరికా లోని వలసల పరిస్థితులు, స్థితిగతులు తమకు అవసరమైనంత వరకు తెలుసుకున్నాడు. అమెరికనులు తమ ప్రాణాలకు తెగించి స్వాతంత్ర్యం కోసమై పోరాడుతారన్న సమ్మకం ఏర్పడ్డ 'బూమార్షియా' వారికి ఈ ప్రయత్నములో సర్వవిధాలా సహాయము చేసేందుకు నడుం కట్టాడు. ఫ్రెంచివారిని విప్లవ సేనకు సహాయము చేయమని వుద్యోధించాడు. ఒక క్షణంకూడా జాప్యం చేయరాదనీ ఇదేమంచి సమయమనీ రాజుకిచెప్పాడు. ఎప్పుడైతే ఇంగ్లండు, వలసలు పోగొట్టుకుంటుందో, అనాటినుంచీ దాని శక్తి,

వుడిగిపోతుంది గనుక ప్రాన్సు, ఆంగ్ల సేనల భయంలేకుండా హాయిగా వూపిరి పీల్చుకోవచ్చు. ప్రాన్సుకి ముందు ముందు చేకూరే లాభాలతో పోల్చి చూస్తే అమెరికా ఈనాడు కోరుతున్న సహాయము అతి స్వల్పము. ఒక చిన్న విత్తనము, అదనులో నాటితే అది ఎంతటి ఫలాన్ని నీడను ఇస్తుందో చెప్ప నవసరం లేదు. 'బూమార్షియా' కి బెర్జిసీపట్ల బాలా నమ్మకమున్నది. కానీ అతనికి తను వంపే నివేదికలో బాష మరొకతీరున వుండేది. "అమెరికనులు త్వరలోనే తమ ఇంటికి తాము ప్రభువులు కానున్నారు. వారి కోరిక మనము ఆలకించక పోవడమువల్ల వారిని మనము దూరము చేసుకుని, మంచి స్నేహితులని పోగొట్టుకున్న వారమవుతామేమో!"

సైలాన్ డీన్ రోడ్డిరీగో కంపెనీ అధ్యక్షుని చూడడానికి వెళ్ళాడు. అతి ప్రశాంతంగా కనిపిస్తున్న ఆ భవన ప్రాంగణములో ఎంతో పెద్ద వ్యాపారము జరుగుతోంది. నిండైన ఆకారంతో, విశాలభావ ప్రస్ఫుటితమైన ముఖం. చిరుహాసంతో కొంచెం పొడవుగా కనిపించే బూమార్షియా, సైలాన్ డీన్ బుజము మీద చేయివేసి, అతనిని ఆ గుంపులో నుంచి చేయి పట్టుకు తీసుకెళ్తూ తన ప్రయివేటు రూము చేరుకున్నాడు.

'హంట్ వెర్జిసీస్ మిమ్మల్ని చూడ మన్నారు,' అంటూ నెమ్మదిగా గౌరవ వాచకాలతో సంభాషణ ప్రారంభించాడు.

సైలాన్డీన్ కాని 'బూమార్పియా' అవన్నీ కట్టిపెట్టి "అవునవును నాక దంతా తెలుసు. ఆయనకు నాపట్ల నమ్మకమున్నది. అటువంటి విశ్వాస బాంధవ్యమే. మనిద్దరి మధ్యాకూడా ఏర్పడాలి. మీకు ఏవిధంగా సహాయ పడగలనో చెప్పండి - సిద్ధముగా వున్నాను" అన్నాడు. ఒక్కముక్కలో సైలాన్డీన్ కి బరువు దించినట్లయింది. "అమెరికాలో మా సమస్య ఎటువంటి దంటే, మాకు కొంత సహాయము బయట దేశాలనుంచి కావాలి."

వ్యాపారి అయిన 'బూమార్పియా' వ్యాపార ధర్మము దృష్ట్యా ఇలా అన్నాడు. 'మీ అవసరాలు, మీ బాధలు నాకు బాగా తెలుసు. మా ప్రభుత్వము మీవారికి సహాయము చేసేందుకుగాను నేను శతవిధాల ప్రయత్నించాను. లాభము లేక పోయింది. ఇప్పుడు నేనొక కొత్త పద్ధతి అవలంబించబోతున్నాను. మాది ఒక ప్రయివేట్ కంపెనీ, మా కంపెనీ మీకు ఆయుధాలు అమ్ముతుంది. మాకు ఆయుధాలెక్కడినుంచి వస్తున్నాయన్నది మీకనవసరము. మావద్ద నుంచి కొన్న ఆయుధాలకి మీరు మాకు సొమ్ము చెల్లించాలి. ఇవ్వాళ కాదు - మీదగ్గర డబ్బు వున్నప్పుడు," సైలాన్డీన్ తన చెవులని నమ్మలేక పోయాడు. లోకంలో ఇంత మంచి వాళ్ళు వుంటారా అని ఆశ్చర్య పోయాడు.

"వెరినీస్ నాతో చెప్పాడు. అతి రహస్యముగా చెప్పాడు. నీవు సహా

యము చేయదలచుకుంటే మాకు అభ్యంతరము లేదు. ఆ లాభనష్టాల పూచీ నీది. కాని ప్రభుత్వము సప్లయచేయదు. నీకు ఎంత ఆయుధ సామగ్రికావాలో చెప్పు - ప్రభుత్వముచేత నీకు అప్పు యిప్పిస్తాను."

తనింకా ఏదో బ్రతికిమాలానీ. తన ప్రజల ధీరత్వము గురించి చెప్పు కోవాలనీ, తమ కష్టనష్టాలతో వారి మనసు కరిగించాలనీ ఎన్నెన్నో అనుకున్నాడు. అదేమీ లేకుండానే ఒక్క తృటిలో అనుకున్న పని అయి పోయింది. అతని ప్రార్థనలకు సమాధానముగా ఫ్రెంచి మిత్రుల సహకారం లభిస్తోంది. వాషింగ్టన్ సేనలకు ఫ్రెంచివారి ఆయుధాలు లభిస్తాయి. సైలాన్డీన్ కి ప్రాన్సు ఈ మధ్యనే తన ఆయుధాలని 'లైటర్ బైపు' కి మార్చిందని తెలియదు. బరువైన ఆయుధాలు - అనగా సుమారు యెనభై వేల తుపాకులు, ఫిరంగులు ప్రభుత్వ ఆయుధాగారాలలో నిరుపయోగముగా పడివున్నాయి. ఇవన్నీ సర్వేస్ గుడ్స్ - మిగులు సరుకు.

"ఈ ఆయుధాలకి మేము ద్రవ్య రూపంలో చెల్లిస్తాము" అన్నాడు సైలాన్డీన్. "అబ్బే మాకు ద్రవ్య మెందుకు? మరొక రూపంలో దీనికి ముదరా చెప్పవచ్చు. ఈ ఆయుధాలకి గాను, మీరు మీదేశంలో పండిన పొగాకు, బియ్యము, జనపనార, నీలి మందు మొదలైనవేవైనా మీకు వీలయినవి మాకు యివ్వవచ్చు. రోడరిగో కంపెనీకి యూరప్ లోని

అన్ని మార్కెట్లలోనూ ప్రవేశముంది అన్నిరకాల సరుకులు మావద్ద వెలుబడి అవుతాయి” అయుధ సామగ్రి సరఫరా విషయములో ఇరుపక్షాల వారు వ్యాపార షరతులు స్పష్టముగా తెలుసుకోడం మంచిదని సైలాన్ డీన్ అభిప్రాయం. “పరిస్థితులు అనందిగంగా వున్నాయి. సంవత్సరములోపున మేము మీ సొమ్ము చెల్లించలేకపోతే, దానికి ఆరుశాతము బొప్పిన సాలునరి వడ్డీ చెల్లిస్తాము. మీకు అందు విషయమై ప్రామిసరీనోటు యిచ్చేందుకు నాకు అధికారాన్ని ఇచ్చారు....” “నాకు ఈ నోట్లు పత్రాలు అక్కరలేదు. నేను సుగుణ వంతులగు ప్రజలతో వ్యాపారం చేస్తున్నాను. నేను మీకు ఎంత విలువగల సరుకు ఇచ్చానో వ్రాసుకుంటే చాలు - అంతకు ముదరా మీరే పంపుతారు”.... బూమార్పియా మాటలను సైలాన్ డీన్ నమ్మలేకుండా వున్నాడు. తన ఆనందాన్ని పట్టలేకుండా వున్నాడు. షరతులు, బేరాలు, నోట్లు ఎన్నెన్నో అనుకుంటూ వచ్చిన డీన్ కి ఇదంతా ఆశ్చర్యంగా వున్నది.

‘బూమార్పియా’ తనే అన్నాడు : ‘ఆయుధాలతోపాటు మీకు ఆయుధ నిపుణులుకూడా కావలసి వుంటారు. అనుభవంగల అఫీసర్లు కావాలి. ఉదాహరణకు మార్క్సిస్ట్, లఫ్ యెట్ వంటివారు ఫ్రెడరిక్ రాజు సేనాధిపత్యంలో సేనలు నడిపించిన వుత్తమ సేనాధిపతులు. వెనుకటి పాలిష్ స్వాతంత్ర్య యుద్ధములో పాల్గొన్న నాయకులు అనేకులు ఇక్కడ ఈ పారిస్ లో

వున్నారు. వారు సంతోషంగా వచ్చి మీకు సాయం జేస్తారు” “మాకు మిలటరీ ఇంజనీర్ల కూడా కావాలి” అన్నాడు సైలాన్ డీన్.

“మీకు కావలసినంత మంది ఆయుధ నిపుణులను పంపిస్తాను. మీ పోరాటంలోని ఆంతర్యాన్ని మీకంటే మేము ఎక్కువ అరము చేసుకుంటున్నాము. ఇక్కడ యూరప్ లో స్వాతంత్ర్యమనునది కనుమరుగై పోతోంది. స్వాతంత్ర్యాభిలాషగల మిత్రులందరు మీ తరపున వున్నారు : మీ వెంట నున్నారు ; మీకు తప్పక జయము లభిస్తుంది” అన్నాడు బూమార్పియా. “మీకు ఎలా కృతజ్ఞత తెలుపాలో బోధపడకుండా వుంది. అమెరికా తన మిత్రులని ఏనాటికీ మర్చిపోదు” అన్నాడు సైలాన్ డీన్ కృతజ్ఞతాంజలి ఘటిస్తూ. తన హోటల్ రూమ్ వేరుకొని, వెంటనే ఫిలడల్ఫియాలోని రహస్యశాఖకు ఈ విషయము తెలియపరిచాడు. కనబడని సిరాలో ఎంతో ఆశాజనకంగా లేఖ రాశాడు. అసలు ఈ లేఖ వారికి జేరుతుందా ? అట్లాంటిక్ మహాసముద్రపు బ్రిటిష్ దిగ్బంధమునుంచి తప్పించుకుని ఒక ఓడ అమెరికా చేరుకునేందుకు కనీసం మూడునెలలు పడుతుంది. అంతదాకా ఫిలడల్ఫియా శతృహస్తగతం గాకుండా వుంటుందా ?

(ఇంకా వుంది)

మాతృక : కార్నెల్ లెన్ గ్వెల్
తెలుగు : యన్నార్ చందూర్

**ఇతర డైలు అన్న కలిపి ఎంతమంది
వాడుతారో అంతకంటే ఎంతో ఎక్కువమంది
తనంతటతానే వ్యాపించే గోడ్రెజ్ హార్ డైనే
వాడుతారు.**

ఇవిగో 3 మంచి కారణాలు:

రెండు నై సర్దిక రంగులలో లభ్యం—
బ్లాక్ మరియు డార్క్ బ్రౌన్.

- 1** తనంతట తానే వ్యాపించే గోడ్రెజ్ హార్ డై మీ జుట్టును అందిస్తుంది నై సర్దిక రంగు రూపం. జుట్టును మృదువైన ఎలా కావలెను అలా నక్కగా పంపకొదానికి దీనిలో కంటే కూడా ఉన్నది.
నిజానికి, చేసుకోవచ్చు రని మీరు చెప్పితే తప్పు ఎవరికి తెలియదు.
- 2** ఇతర హార్ డైలులాగా కాకుండా, తనంతట తానే వా గోడ్రెజ్ హార్ డై ని సులభంగా, అనుకూలంగా వేసుకో అవును, జుట్టును షాంపూ చేసుకోవడం లాగి ఎంతో సులభం.
- 3** తనంతట తానే వ్యాపించే గోడ్రెజ్ హార్ డై వాణ్ణి సరిగ్గాగా మీరు విక్రియం చేయవచ్చు. ఎందుకీ మీ జుట్టును, వర్షాన్ని సరిగ్గానే తగ్గించడానికి ఇది సరైన తయారు చేయబడినది.
పరిపూర్ణ రక్షణ—ఇదే గోడ్రెజ్ వ్యాపారం.

గోడ్రెజ్® తనంతట తానే వ్యాపించే
మ్యునెంట్ హార్ డై.

CLARION/08/50/172/L

“వ్యవసాయమే నా వృత్తి”

అనందంకో తన్ను గంగానాథు తన
వృత్తిపల్లె గౌరవరావముంది.

దేలాన్ని పోషించే వృత్తి.

అతనికి మంచి అరాయాన్ని కనుకూర్చే వృత్తి
వ్యవసాయం వ్రంథించే వని అని వస్తుం పచ్చే
త్యావకమన్న రోజులు పోయాయి.

వ్యవసాయ రోజుకేరేక కర్షకులకి ప్రతివంల
ముగ్ధే హామి పిచ్చింది మెప్పగైన సత్తనాలు
మెరుగైన సేద్యం చేరు, ఎక్కువ రాకర్యాలు,
ఎటువైలు, ప్రిమి సంపాదక మందులు, అవన్నీ
పిచ్చికి కేర్లకి అరిపున్నాయి

అవకాశమైనవ్యాపక ముఖం, మంచి రకం.

అమ్మి తన పాతకమ సర్వహులాయి.

అమ్మి తన రాకర్యాంను పూర్తిగా

అమ్మి తన రాకర్యాంను పూర్తిగా

కష్టించి వని చేయడం, పాంశిక కరికావం-
అని పానీక విషయాలకి రాకరీపాయి.

ప్రస్తుతం రోజుకేరేక అనంద తక్కువ 17

కోర్కె అమ్మల మేర అనిగుకోంది.

1947లో అరిగిన తక్కువకు 12 కోర్కె

అమ్మలు ఎక్కువ.

మన పురోగతి మనకు గర్వకారణం

సాగం 20/278 Tel

నా చిన్న నాటి ముచ్చట్లు

కెయన్ కేసరి

'గృహలక్ష్మి' స్వర్ణ కంకణం, తెలుగు వసితకు సాహిత్యపరమగు గుర్తింపు, ప్రీజనాభ్యుదయ లక్ష్యంతో మద్రాసు నుంచి వెలువడిన మొట్ట మొదటి స్త్రీల పత్రిక 'గృహలక్ష్మి' ఒకనాడు 'భారతి'కి పండితులలోను, 'గృహలక్ష్మి'కి కవయిత్రులలోను, ఎంతో ఉన్నతమైన స్థానం ఉండేది. స్వర్ణకంకణమూ, పత్రికా యివే కాదు,

ఎన్నో ప్రజాహిత కార్యాలు చేస్తూ 'కేసరి విద్యాలయం' స్థాపించిన కేసరి గారు, 'అత్యుత్తర' 1953లో వ్రాసిన వెలువరించిన 'ముచ్చట్ల'ని ఈ జులై సంచిక నుంచి ధారావాహికంగా మా పాఠకులకి అందజేయగల అవకాశాన్ని మహద్భాగ్యంగా భావిస్తున్నాము.

అప్పట్లో నా పెండ్లి సన్నాహమునకు కావలసిన సామానులను సమకూర్చుకొనవలసివచ్చెను. నాచేత డబ్బు లేనందున చిన్ననాటి స్నేహితుడగు అన్నం చెన్నకేశవులు శెట్టిగారిని మరల అశ్రయించితిని. శెట్టిగారు యింటిలో స్వతంత్రులుగారు. చిన్నవారు. తలిదండ్రులవాటున నున్నవారు, గనుక వారివద్ద ఆ సమయమున రొఖంలేదు. ఆ కాలమున మద్రాసులో ధనికులు పురుషులకూడ వేతులకు బంగారుకాపులను (మురుగుల) గొలుసులను ధరించు కొనుచుండిరి. మా శెట్టిగారు లావాటి మురుగులను గొలుసులను తొడుగు కొనియుండిరి. ఆ మురుగులు గొలుసులు వారివేతికి వదులుగనుండెను. అప్పుడు శెట్టిగారు కంసలిబత్తుని వద్దకుపోయి తనవేతుల మురుగులలోని బంగారమును కొంత కోసి నాకుయిచ్చి పెండ్లినగలు చేయించమని చెప్పిరి. ఆ బంగారముతో ఆ కాలపు నాజాకు నగ, నెల్లారిగజ్జెలపట్టెను చేయించితిని. కాళ్ళకు యేనుగగొలుసులు, పావడాలు, పట్టెగొలుసులు మేలైన జర్మన్ సిల్వరుతో తయారుచేయించితిని. ఆ కాలమున పేరుపొందిన బాలామణియను ఒక దేవ దాసియుండెను. నాటకములలో ప్రసిద్ధిచెందిన నటకురాలు. తారా శశాంకము, డంబావారి విలాసము యను నాటకములలో బాలామణిని చూచుటకు మద్రాసులో వేలకొలది ప్రేక్షకులు పోవుచుండిరి. బాలామణి అక్క కోకిలాంబ పురుషవేషమును ధరించెడిది. అప్పుడు బాలామణిపేరుతో చీరలను నేసి బాలామణి చీరెలని అమ్మెడువారు. ఆ చీరెలను రెంటిని నా పెండ్లికి కొంటిని. మెడకు పట్టెడ, కాళ్ళకు గొలుసులు, కట్టువీరెలతో పెండ్లికి ప్రయాణమై వూరికి పోతిని. పట్టంనుంచి పల్లెటూరికి పెండ్లినన్నాహముతోపోగానే వూరివారందరు పట్టంవీరెలను, నగలను చూచుటకు పరుగెత్తివచ్చిరి. ప్రదర్శనము జరిగెను.

నా పెండ్లి మావూరికి సమీపమున వెదలవాడయను గ్రామమునయుండు శ్రీరాముల దేవాలయములో జరిగెను. మా వూరికిని వెదలవాడకును నడుమ గుండ్లకమ్మ యేరు అడ్డము. నిండుయిసుకలో వెదలవాడకు నడచిపోవలయును. ముహూర్తమునాడు తెల్లవారగనే మాకు మంగళస్నానములయినవి. పాతపల్లకి వచ్చినది. చాకలివారి పల్లకిని మోయుటకు హంసపాదికలతో సిద్ధమైరి. మంగళివారే భజంత్రీలుకూడాను. పల్లకిలో కూర్చుంటిమి. పల్లకిసాగినది. ఎరుదాటినది. ఇసుకలోకి పోగానే చాకలివారి కాళ్ళకాలి ముందుకుపరుగిడ వలసి వచ్చెను. మేళగాండ్లు వెనుక చిక్కిరి. కూడవచ్చు పెండ్లివారి చంగతి నిక చెప్పనేలా! తిన్నగ 12 గంటలకు దేవాలయము ప్రవేశించితిమి. ఒకమూల వంట ప్రయత్నము, మరియొకచోట పెండ్లి ప్రయత్నములు జరిగెను.

వెదలవాడ గ్రామము భోగముపడుచులకు ప్రసిద్ధికెక్కినది. ఈ గ్రామమున యుండు భోగమువారందరు దేవాలయ మాన్యములను అను

భవించుచు దేవుని కొలుచువారే. వీరిలో ముఖ్యముగ యెఱ్ఱబాయి నల్లబాయి యను పేరుగల యిద్దరు వేశ్యలుండిరి. వీరికి పేర్లు శరీరపు రంగునుబట్టియే వచ్చినవి. ఈ యెఱ్ఱబాయమ్మ మామగారికి స్నేహితురాలగుటచే పెండ్లి సరఫరా చక్కగ జరిగినది. సాయంత్రము చదురుకూడ జరిగినది. పెండ్లి ముగించుకొని పల్లకినెక్కి చీకటికి ముందటనే యిల్లు చేరితిమి.

ఆ రాత్రియే వూరిలో వూరేగింపుకూడ. మా వూరేగింపు చూచుటకు వూరివారందరు కూడిరి. ఆ కాలమున నూనె దివిటీలకు బదులు కుడవ విడకలను కిరననాయిలులో తడిసి దివిటీలు వెలిగించుచుండిరి చాకండ్లు.

వివాహానంతరము నేను మనుగుడుపులకు అత్తవారియింటో వారమురోజు లుంటిని. ఈ దినములలో గ్రామముననబు, కరణం మొదలగువారు వారి డాతముత్తాతల నాటి పాత కోర్టురికార్డులను తీసుకవచ్చి నన్ను చదివి అర్థము వెప్పమనే వారు. పూర్వాచారపరాయణులు కొందరొచ్చి - అబ్బాయి, పట్నంలో జాతివాడు మరద్రప్పిన గొట్టములోని నీరు త్రాగుచున్నారటనే నిజమేనా? మద్రాసులోని కూరలుతినిన ఎనుగ కాళ్ళగుట నిజమేనా? అని అడిగేవారు. నన్ను చూడ వచ్చిన ప్రతివకరును తమకు, తమకు కావలసిన వస్తువులను తలావకరూ ఈసారి వచ్చినప్పుడు తెచ్చిపెట్టమని నన్ను అడిగేవారు. నీళ్లు నిల్వచేసుకొనుటకు పెద్దకొయ్య పీషాయని తెచ్చిపెట్టమని ఒకరు చాలాదూరం ప్రార్థించిరి.

7 తొలికాపురపు ముచ్చట్లు

నా 'వివాహమైన మూడుసంవత్సరములకు నాభార్య యింటికివచ్చెను. అమె వచ్చినవెంటనే మద్రాసులో క్రొత్త కాపురమును పెట్టవలసివచ్చినది. నా బాల్యస్నేహితుడగు అన్నం చెన్నకేశవుల శెట్టిగారికి ఆచారప్పన్ వీధిలో యొక యిలుండెను. అయింటిలోవారు మమ్ములను కాపురముంచిరి. అన్ని విధముల వారు కనిపెట్టుచుండిరి. వారియింటిలో కొంతకాలముండి మరియొకయింటికి మారితిమి.

నాతోకూడ ఆ ఇంటి అరవ బడిపంతులు కాపురముండెను. అపంతులు పేరు వెంకటేశయ్యరు - భార్యపేరు మంగళాంబ. వీరికి యిరువురు బిడ్డలుండిరి. ఈ బడిపంతులుకును నాకును మానమునకు రు. 20 లా మాత్రమే వరుంబడి యుండెను. మేముండిన యింటిలో యొక భాగమునకు రు. 1-6-0 నెలకు

బాడుగను నేనిచ్చుచుంటిని. మరియొకభాగమునకు అయ్యరు నెలకు రు. 2 లు యిచ్చుచుండిరి. వారిది తంజావూరు ప్రాంతము. మాది వంగోలు ప్రాంతము. నాకుకొదిగ అరవము తెలిసినను వంగోలావిడకు అరవభాష అయోమయముగనుండెను. అయితే అరవగృహలక్ష్మి అంధ్రగృహలక్ష్మి వద కొలదికాలములోనే తెలుగుభాషను చక్కగ నేర్చుకొని మాతో ధారాళముగ సంభాషించుటకు తయారైనది. తెలుగుగృహలక్ష్మి అరవభాషను వెక్కిరించుటకు తయారైనది. నేను మా అవిడను 'అరవమును నేర్చుకొనరాదా' యని హెచ్చరించినపుడు చీదరించుకొనుచుండెడిది.

అరవలు అంధ్రదేశమునకు డిప్టీకలెక్టర్లుగను, అయ్యవార్లుగను, లాయర్లుగను, ఇంజనీర్లుగనువచ్చి కొలదికాలములోనే తెలుగుభాషను చక్కగా నేర్చుకొని వ్యవహారములను తెలుగువారికంటె నేర్పుగ నెరవేర్చుకొనుచుండుట తెలుగువారికి తెలిసిన విషయమే. అరవవారిబిడ్డలు తెలుగుబళ్లలో చదువుకొని అంధ్రభాషాప్రవీణులయినవారిలో కొందరు నాకు తెలియును. అట్టివారిలో నేడు తెలుగుపత్రికలలో తరుచు వ్యాసములు వ్రాయుచుండు శ్రీరామచంద్ర అగస్త్య యం.ఎ గారున్నా వారిసోదరియు తెలుగువారికి బాగా పరిచితులు.

మన అంధ్రసోదరులు విరకాలముగ మద్రాసును సిరవాసముగ నేర్పరచుకొని స్థిరాస్తులను సంపాదించుకొనియుండినను అరవభాష ధారాళముగ మాట్లాడుటకు అనమర్థులైయున్నారు. ఇందుకు ముఖ్యకారణం అసూయ. తెలుగువారే కొందరు అంధ్రరాష్ట్రోద్యమమును వ్యతిరేకించుచుండగా అంధ్రదేశంలో (నెల్లూరులో) నివసించుచుండిన అరవవారగు సంతానరామయ్యగారు, అణ్ణాస్వామిఅయ్యరు, టి. వి. వెంకట్రామయ్యరు మున్నగువారు అనుకూలత చూపి అంధ్రుల అభిమానమును బడయుచుండిరి.

కేసరి హైస్కూలునందు రాధాకృష్ణశాస్త్రి అను అరవ అయ్యరు తెలుగు పండితులుగనుండి ఇటీవలనే రిటైరు అయినారు. వీరు తెలుగు గ్రంథములను కూడ వ్రాసిరి. ఇటువంటి అరవ తెలుగుపండితులు మద్రాసులో మరి కొందరున్నారు.

నారాయణ మొదలివీధిలో మొదట మేము కాపురముండిన ఇంటివంట ఇంట్లు చాలా విన్నవైనను, అరవతల్లి మంగళాంబ అమితశుభ్రముగ నుంచుకొను నేర్పరిగ నుండెను. ఆమె ఆ విన్నవంటగదిని చక్కగచిమ్మి తడిగుడ్డతో తుడిచి ఆ రాతినేలను అద్దమువలె పెట్టుకొనుచుండినది. పానపాత్రలను బాడిదతో తోమి తళతళమని మెరయునట్లుగవేసి వాటిని వంటయింటి

అలమరలో చక్కగబోర్లించి పెట్టుచుండెను. అంటితప్పెలనుకూడా ఆమెయే తోముకొని బోర్లించుచుండెడిది. ఇట్లు చేయుటవలన ఆ వంటయిల్లు అలంకారముగ నుండెడిది.

అదివారమునాడు అయ్యరు అంగడినుండి బియ్యము, పప్పువగైరా సామానులు తెచ్చినవెంటనే ఇల్లాలు వెలుతురులో కూర్చుండి ఓపికతో రాళ్ల రప్పలను యేరి తీసివేసి మూతలుండు డబ్బాలలోపోసి జాజికాయవెక్కపెట్టెలో పెట్టి భద్రపరచుచుండెడిది. వారి భోజన సామాగ్రినంతయు ఈపెట్టెలోనే యిమిడ్చి పెట్టుకొనుచుండినది. చింతపండును తెప్పించి దానిలోనుండు విత్తులను, ఈనెలను, రాశును తీసివేసి అందులో కొద్దిగ వుప్పునువేసి మెత్తగ దంచి 30 వుండలనువేసి యెండవెట్టి జాడిలో పెట్టుకొనుచుండినది. ప్రతిదినము ఒకవుండను రాతిమరిగలో నానవేసి ఆ పులుసును అన్నిటికిని వాడుకొనుచుండినది. అంగడి పప్పును అదినమునకు కావలసినంత తీసుకొని రాతివిప్పలోవేసి నీళ్లలో కరగనిచ్చి భోజనపదార్థములలో ఆ వుప్పునీటిని వేయుచుండెడిది. ఇందువలన ఆ వుప్పులోయున్న రాళ్లు మన్ను కడుపులోకి పోకయుండును. నేతిని వీరు వాడరు గనుక నూనెనుమాత్రము తెప్పించి జాడిలోపోసి వాడుకొనుచుండిరి. నూనెలో బెల్లమును వేసినందున నూనె తేటపడును. మజిగకు బదులు సాతీర్థమును (పుల్లనీళ్లు) వాడుకొనుచుండిరి. మోదుగఅకులను తెచ్చుకొని తీరికకాలములో భార్యాభర్తలు కూర్చుని ఎకచకములాడుకొనుచు జానెడు విస్తళ్లను కుట్టుకొని వాడుకొనుచుండిరి.

వారి వంటకు చిన్నమట్టిపొయ్యిని సొగసుగ ఆమెయే వేసుకొనును. పొయ్యిమంట వృధాగాపోకుండ పొయ్యివద్ద కూర్చుండి నేర్పుగ వంటవేయుచు కొద్దిపుల్లలతోనే వంటంతయు వేయుచుండినది. అన్నమునువండు కంచుతప్పెల అడుగున మట్టిపూసి పొయ్యిమీదపెట్టును. ఇందువలన తప్పెలను అరగ లోము పనియుండదు. వీరు స్నానమునకు బావినీళ్లు పానమునకు వేడినీళ్లు వాడుకొనుచుండిరి. ఒకపూటమాత్రమే వీరు మంటవేసుకొనుచుండిరి. సాయంత్రము వంటప్రయత్నములేదు గనుక అయ్యరు బడినుండి వచ్చిన వెంటనే యిరువురు స్నానమునువేసి అలంకరించుకొని ఇంటినమీపముననుండు వెన్నకేశవ పెరుమాళ్లసన్నిధికి నరిగా ప్రసాదపమయమునకు బిడ్డలతోకూడా పోవుచుండిరి. ఈ విష్ణువునన్నిధిలో దినము పులిహోరను, దధ్యోజనమును భక్తులకు పంచిపెట్టుచుండిరి. ఆప్రక్కనే శివాలయముకూడ యుండినను అక్కడికి భక్తులెవరుపోరు. ఏలననగా శివాలయములో ప్రసాదముగాక విభూతి నిచ్చెదరు గనుక.

ఈ మంగళాంబకు ఒడిబిడ్డ, ఎడబిడ్డ యిద్దరు బిడ్డలుండెరి. ఒడిబిడ్డకు డబ్బాపాలకు బదులు రాగులను నానవేసి బండమీద నూరి ఆ రాగులను గుడ్డలో పడియగట్టి కాచి అందులో కొద్దిగ బెల్లమును కలిపి అకలెత్తినపుడెల్లను మిఠీముగ యిచ్చుచుండినది. ఈ రాగులపాలవలన ఆ చండిబిడ్డ రబ్బరు బొమ్మవలె బునబునలాడుచు పెరుగుచుండెను. ఈ రహస్యము అరవతల్లలకు తెలియును. ఎడబిడ్డ ఏడ్చినపుడు వరిపేలాలు బెల్లముకలిపివేసిన బొరుగు వుండలను యిచ్చుచుండినది. ఈ అహారమువలన పిల్లవాని ఆరోగ్యముకూడ బాగుంటూవచ్చినది. అదివారమునాడు అయ్యరుకు తెల్లగెనుసుగడ్డలను కుమ్ములోపెట్టి ఫలహారము పెట్టుచుండినది. ఈ తెల్లగెనుసుగడ్డలనే నెహ్రూగారు కఠపుకాలమున అందరికి ఆరోగ్యకరమైన ఆహారమని పలుమారు చెప్పుచున్నారు. ఈ రహస్యమును అరవతల్లి ఆకాలముననే గ్రహించినది.

వారికి తెల్లవారగనే కాఫీ, ఫలహారములు అలవాటులేదు. అయ్యర్ తెల్లవారగనే స్నానముచేసి, జుట్టును జారుముడిచేసి విభూతిని వశ్శంతయు పూసుకొని వెంటనే వంటయింటిలోకిపోయి రాతిమరిగలో పులియుచున్న పుల్ల నీళ్ల అన్నమును నీళ్లను కడుపారత్రాగి ఉడుపులను తగిలించుకొని పాతశాలకు పోవును. మరల ఒకగంటకువచ్చి వేడిఅన్నమును తినును.

ఈ అయ్యర్ అయ్యవారికి నెలకు జీతము రు. 20 లు గనుక జీతమును తీసుకొన్న నాడె దోవలోనున్న పోస్టాఫీసుకుపోయి సేవింగ్సుబ్యాంకిలో రు. 5 లు కట్టవచ్చును. మిగత రు. 15 లు యిల్లాలివద్ద తెచ్చియిచ్చును. ఈ పైకముతో మంగళాంబ యింటిఖర్చునంతయు పొదువుగగడిపి సంవత్సరము నకు రు. 20 లు కూడబెట్టుకొనును. వంటచేసిన పొయిలోని నిప్పును చల్లార్చి ఆ బొగ్గులను కళాయిపూయువారికి అమ్మును. పాతగుడ్డలనిచ్చి పరకకకట్టలను కొనును. పాతవీరలలో చించిన సరిగపేటునిచ్చి కంచులోటాలను గాజు టంబర్లను కొనును.

ఈవిధముగ ఆమె సంసారమును జాగ్రత్తగ గడుపుచును భర్తయిచ్చిన పైకములో మిగుల్చుకొనిన రు. 20లతో కూడ చిల్లరసంపాద్యమును కలిపి దీపావళిపండుగనాడు కొన్నాడు పట్టువీరెనుకొని కట్టుకొనును. ఆకాలమున పాతికరూపాయలకు మంచి కొన్నాడువీరె వచ్చుచుండెను.

ఈ అరవతల్లికి భోజనానంతరము నిదురబోవు దురలవాటులేదు. కుటుంబనిగాని, చదువుకొనుటగాని, అప్పుడాలు వత్తుటగాని ఆమె చేయు చుండును.

చంటిబిడ్డ యేడ్చినప్పుడు గుడ్డఉయ్యాలలో పరుండబెట్టి జోలపాటలను పాడుచుండును. అప్పుడప్పుడు త్యాగయ్యగారి కృతులను కంఠమెత్తి శ్రవణానందముగ పాడుచుండినది. భక్తిరసముగల పురందరదాసు కీర్తనలనుకూడ పాడుచుండెను. భర్తయింట నుండినవాడు ఈతల్లిపాటలను నేను వినగోరి నప్పుడు అడ్డుబెప్పుక పాడుచుండెను. కావేరి తీరమున పుట్టిన పుణ్యాత్ములందరు చక్కగ పాడనేర్చినవారె.

మంగళాంబ ఒడ్డుపొడుగుకలిగిన మంచివిగ్రహము. తెల్లవారగనే స్నానముచేసి కురులను కురచగ దూముడి వేసుకొని పట్టుకోకను కట్టుకొని కుంకుమను పెట్టుకొనినప్పుడు మంగళాంబ కామేశ్వరివలె కళకళలాడుచుండెడిది. ఈమెకు పరిశుభ్రతయే మంచిమడి, ఆచారము.

మంగళాంబ ప్రతిదినము తెల్లవారగనే చన్నీళ్లస్నానమును చేయుట వల్లను అభ్యంజనమునాడు తలకు వీకిరేణిపొడిని వాడుటవల్లను ఆమె కురులు నున్నగను నల్లగను పట్టుకుచ్చువలె నుండెడివి. చన్నీళ్లస్నానమువలన మన మెదడు చల్లబడి కురులు పొడవుగ పెరుగును. కావేరి తీరవాసులకును, మలబారువారికిని తెల్లవారగనే శీతలోదకమున స్నానముచేయు అలవాటుగలదు. మలబారువారు తలకు బెండాకును రుద్దుకొనెదరు. వీకిరేణి పొడిలోను, బెండాకులోను జిగురుపదార్థముండుటవలన వెంట్రుకలు బిరుసుగనుండవు.

వంగోలుప్రాంతమున తలంటుస్నానమునాడు సాధారణముగ కుంకుడు కాయల నురుగుతో తల రుద్దుకొనెదరు. కుంకుడుకాయలనురుగు అత్యుష్ణము గనుక తల వెంట్రుకలు వరిగడ్డివలె గరగరలాడుచుండును. తలవెంట్రుకలు చిట్టిపోయి కురచబడును.

తలకు చల్లనీళ్లను వంటికి వేడినీళ్లను వాడుకొనుట మంచిది. కొందరు తలలోని పేలు ఈపి నశింపిపోవుటకు మసాలెడునీళ్లను పోసెదరు. ఇందు వలన కొందరు సొమ్మసిల్లి మూర్ఛపోవుటకూడ తటస్థించును.

నదీప్రాంతములలో నివసించువారు నల్ల రేగడమన్నుతో కొందరు తలను రుద్దుకొను అలవాటుగలదు. ఇది బాల మంచిఅలవాటు. ఇప్పుడిప్పుడే పాశ్చాత్యపుష్ట్రీలు ఈ రహస్యమును గ్రహించి వాడుచున్నారు.

తెలుగాబిడ తికమకలు

ఇక మా తెలుగాబిడ సంగతి వ్రాసెదను. ఈబిడ వంగవోలు ప్రాంతమునుండి వచ్చినది గనుక ఆ పల్లెటూరి ఆచారము ననుసరించి తన

వంటయింటిలో ప్రతిదినము వుట్టి పేడతో మెత్తి అలుకుచుండినది. ఇందు వలన వంటయింటిలో కాలుపెట్టిన దిగబడుచుండెను. ఈమె వంటయింటి నిండుగ ముగ్గులు వేయుచుండెను. మాయరువురి వంటకు నాలుగు రాతి పొయ్యిలను కూలిచ్చి వేయించినది. మానమునకు కావలసిన కబ్బెలను పిడకలను ఒకేతడవ తెప్పించి పొయ్యిల ప్రక్కనే పేర్చిపెట్టినది. భోజన సామగ్రిని వుంచుకొనుటకు కొన్నికుండలను తెప్పించి వంటయింటి దక్షిణపు తట్టు కుదుళ్ళమీద వరుసగా పెట్టినది. ఒకమూల గంజిగుంటను, మరి యొకమూల దాలిగుంటను యేర్పాటు చేయించినది.

వంటయింటినిండుగ వుట్లను వ్రేలాడగట్టించినది. అగదినిండుగ పల్లెటూరు పాత్ర సామానును - అనగ నిలుపువెంబులు, బుడ్డివెంబులు, దోస కాయవెంబులు, జోడితప్పెల, దబరాగిన్నె మొదలగువాటిని పరచిపెట్టివుంచును రాతిచిప్పలు కూడ వుండును. వంట త్వరలోవేయుటకు నాలుగుపొయ్యిలను ఒకేసారి బుడ్డికిరసన్ నూనెతో ముట్టించును.

మాయింటిలో, వేయించిన కందిపప్పే వాడుక : గనుక ప్రతిదినము ముద్దపప్పు, లొడ్డుపులును, వేపుడుకూరలు, రెండుపచ్చళ్లు, పండుమిరపకాయల కారము ఉండితిరే వలయును. రాత్రిళ్లు అన్నములోకి పప్పుపొడి, గోంగూర, చింతకాయ పచ్చళ్లు, చిక్కటి మజిగ ఉండవలయును. ప్రతిశుక్రవారము అమ్మణ్ణికి నేతిగారెలను నైవేద్యము పెట్టుచుండినది. పిండివంటల నోమును వట్టుచుండినది. నోము వుద్యాపనకు గారెలను బూరెలను నేతిలోవేసి బుట్ట నిండుగపెట్టి ముత్తైదువకు వాయన మిచ్చుచుండెడిది. శనివారం వెంకటేశ్వరు నకు చలిమిడిపిండి, నేతిదీపారాధన వేయుచుండెను. వ్రతమునకు వండిన నేతిగారెను ఒక్కటైనను నా కివ్వమని ఆశపడి అడిగినప్పుడు వ్రతమునకు వేసినవాటినిచ్చిన వ్రతభంగము కలువని నిర్దాక్షిణ్యముగ నిరాకరించెడిది.

వరలక్ష్మీవ్రతమునాడు మంగళాంబను భోజనమునకు పిలుచును. అప్పు డామె - నాభర్రను విడిచిపెట్టి నేను విందుభోజనముచేయుట వీలుగాదని చెప్పును. అప్పుడు నేను అయ్యర్నిను కూడ భోజనమునకు రమ్మనెదను. ఆనాడు ఆ కుటుంబమంతము మాయింటినే భుజింతురు.

మేము కూరలకు నూనెవాడిన తలతిరుగును గనుక అన్నిటికి నేతినే వాడుచుంటిమి. ఈ కారణములవల్ల నా నెలజీతము నేతికి కూడ చాల కుండెను. ఆ కాలమున మంచి నేతిని వీశరు. 1-4-0 కు అమ్ముచుండిరి.

ఒక వైద్యుడు కాకరకాయలో క్వయినాగలదు గనుక దినము తినుచుండిన మరేరియాజ్వరము రాకుండుటయేగాక మంచి ఆరోగ్యముకూడ కలుగునని చెప్పినందున నేను ప్రతిదినము కొత్తాయి చావిడి మార్కెట్టుకు పోయి, మంచి పెడకాకరకాయలను తెచ్చుచుంటిని. ముగ్గువంకాయలు చిన్నని కర్పూరపువంకాయలు రుచికరముగ నుండునుగనుక వాటిని తెచ్చుచుంటిని దేశవాళి గోంగూర కనబడిన విడుచువాడనుగాను. ఒంగోలువారికి పచ్చళ్ళలో కూడా పచ్చిమిరపకాయలను కొరుకుకొనుట అలవాటున్నందున వాటిని తెచ్చుచుంటిని. పచ్చిమిరపకాయలో మంచివిటమిన్ వున్నట్లు నవీనవైద్యవేత్తలు గనుగొనిరి. అందువలననే గుంటూరుగడ్డలో పుట్టినవారి దేహదార్శమునకు ముఖ్యకారణము పచ్చిమిరపకాయలనియే చెప్పవచ్చును.

మా అబిడ మద్రాసుకు వచ్చునపుడు నేను పెండ్లివాడు పెట్టిన రోజొరంగు బనారసు సరిగవీరను, బాలామణివీర, బిలుకపచ్చ సాదాపట్టువీరెలను, తల్లిగారు పెట్టిన ముదురు లేత బుట్టుచంగాయివీరెను, కోటకొమ్మంబు వేసిన తెల్లవీరెను తనతోకూడ తెచ్చుకొనెను. మద్రాసుకు వచ్చిన పిమ్మట మూడు చుక్కల మధురవీరెలు, బందరువాయ గువ్వ కన్నువీరెను, సాదారంగువీరెలను నేను కొనియిచ్చితిని. వర్షాకాలమున మడికట్టుకొనుటకు నారమడివీరెను పెండ్లిండ్లకు కట్టుకొని భోజనమునకు పోవుటకు బరంపురం వంగపండువాయ పట్టుతావీతాను కొని యిచ్చితిని.

తెలుగుతల్లికి తన వీరలను తాను వుతుక్కొని అరవేసుకొను అలవాటు లేదు; గనుక పనిమనిషి వద్ద యిచ్చి వుతకమనుచుండినది. ఆ వీరెలను పనిమనిషి పేడలోను మట్టిలోను పొర్లించి రాతిమీద వుతుకునపుడు రాతికి బొక్కెనకు తగులుకొని వీరెలు చినుగుచుండినవి. పట్టు వీరెలను కట్టుకొని ఎందు భోజనములకు పోయి నేతి వేతులను కట్టుకొన్న వీరకు తుడుచుకొని యింటికి వచ్చి ఆ వీరను మడిచి యొకమూలను పెట్టుచుండినది. వేతులు తుడిచిన నేతి వాసనకు రాత్రిళ్ళ యెలుకలు వచ్చి ఆ వీరను వెయిగండ్ల వీరను వేసి పోవుచుండెడివి. ఆ చివరిగిన వీరెను సుమంగళి కట్టుకొనిన దర్శిద్రము వచ్చునని పనివార్లకు పంచి పెట్టుచుండినది. అప్పుడప్పుడు పాత వీరలను యిచ్చి సూదులకు, మాయపగడాల్ దండలను కొనుచుండినది. ఇందువలన తెలుగుతల్లికి యెప్పుడు గుడ్డలకు కఅవుగనేయుండును. వీరె యెండలో అరిసగాని మడికి పనికిరాదని ఈమె వాదించుచుండును. కనుక ఈమె పట్టు వీరలను మిదెమీద యెండ వేయుట వలన రంగు పట్టు వీరలన్నియు తెల్లపట్టు తావుతాలగుచుండినవి. తెలుగుతల్లికి అరవ తల్లికివలె క్లుప్తంగా వంట వేసుకొనుట తెలియదు. మాకు వండిన వంటకములు మరి ముగ్గురకు కూడా

సరిపోవుమండెను. మిగిలిన అన్నముతో పనిమనిషి పంసారమును, పండి కొక్కుల పంసారమును కాపాడుచుండెను. ఈమె వంగవోలు వంట వాలా రుచిగాను పరిశుభ్రముగను వేయుచుండినది. ఆమె పోయిన పిమ్మట నాకు అటువంటి వంట కఱవైనది.

మా వంగవోలబిడకు చదువు సున్న, కుటుంపని రాదు, అప్పడము లొత్తుట అసలే తెలియదు. కనుక ఈమె భోజనానంతరము కొంగు పరచు కొని సుఖ నిద్రననుభవించుచుండెను.

అయితే ఈమె అప్పడప్పుడు వంటవేయునపుడు, పచ్చళ్లను నూరు నపుడు తల్లివద్ద నేర్చుకొనివచ్చిన లక్షణమూర్చు, శీతమ్మ కడగండ్లు, కుళలవ కుచ్చలకధ, పాముపాట మొదలగు పాతపాటలను పాడుకొను చుండును. మడికట్టుకొని లక్షవత్తుల నోమునకు కావలసిన జడవత్తివత్తులను వేసుకొనుచుండును. జపమునకు కొనుక్కొనిన పగడాల తావళమును త్రిప్ప చుండును. మంగళాంబ అప్పడప్పుడు త్యాగయ్య కీర్తనలను పాడుచుండిన వీదరించుకొనుచుండును. సంసార శ్రీ సంగీతమును పాడగూడదట. ఇదియే కావేరితీరమునపుట్టిన అరవతల్లికి, గుళ్లకమ్మవద్దన పుట్టిన తెలుగుతల్లికి భేదము.

మంగళాంబను చూచి అయినను నీవు మంచిమారములను నేర్చుకొన రాదాయని నేను అదలించి కోపించినప్పుడు - 'ఆ దరిద్రురాలిని చూచి నేను నేర్చుకొను విద్య లేమున్న'వని జవాబు వెప్పుచు కంటనీరు కార్చుచుండినది. ఎండకాలమున వడపెట్టు తగలకుండగను వడగడ్డలు రాకుండగను అంగారక గ్రహదోషనివారణకు మాయింటి పురోహితుడు కడవ సుబ్బయ్యశాస్త్రికి కంది పప్పును, ఉల్లగడ్డలను ధానమిచ్చుచుండినది. ఫలాని ఋతువులో ఫలాని దానము లివ్వవలయునని పురోహితుడువచ్చి ఈ అమాయకురాలితో వెప్పి పోవుచుండును. ఆ పురోహితుడు నేను సమకాలికులము. ఇప్పుడుకూడ అప్పడప్పుడు పండుగలకువచ్చి ఆ చనిపోయిన మహాత్మిని స్మరించి వేతులెత్తి నమస్కరించి పోవుచుండును.

మేము కాపురముండిన యింటిలో కొళాయిలేనందున ప్రక్కయింటి కోమట్ల కొళాయిలో మంచినీళ్లను తెచ్చుకొనుచుంటిమి. అయింటి శెట్టి దరిశా రంగనాథమును, నేనును స్కూలులో చదువుకొనిన పరిచయముండినది. నా భార్య వారింటికి మంచినీళ్లకు పోయినప్పుడు అడవారు ఈమెకు పరిచయమైరి ఒకనాడు ఈమె వారింటికి పోయినప్పుడు "మీ పేరేమమ్మ" యని వారడిగిరి.

అప్పుడు ఈమె తన పేరు “రేపల్లె” యని జవాబు చెప్పెను. ఈ పేరు మద్రాసువారికి క్రొత్తగనుండుటవలన వారు ఘక్కున నవ్వి “యిదేం పేరమ్మా” యని పరిహాసమునుచేసిరి. అప్పుడు శేట్టమ్మను మీ పేరేమని మా అబిడ అడిగెను. తన పేరు కనకమ్మయని శేట్టమ్మ చెప్పకొనినది. ఆనాటినుండి నా భార్యకూడ కనకమ్మ అనియే పేరు పెట్టుకొనినది. మద్రాసులో అందరు అమెను కనకమ్మ అనియే పిలుచుచుండిరి. అయితే పుట్టింటికిపోయినప్పుడు మాత్రము నామకరణమునాడు పెట్టిన రేపల్లె పేరుతోనే పిలుచుచుండిరి. నేనును ఈమెను కనకం అని తిన్నగా పిలుచుచుంటిని. కాని, భర్త భార్యను పేరు పెట్టి పిలుచుట దోషమని ఈమెకు యిష్టములేకుండెను.

సాధారణముగ మద్రాసులో కోమట్లు భార్యను “యెవరాడా” అని పిలుచుచుందురు. ఓసే, ఓసి ఏమె, ఎక్కడున్నావు, అబిడ, ఆఁ, ఊఁ, అను మొదలగు సంకేత నామములతో మరికొందరు పిలుచుచుందురు. కొందరు బుద్ధిమంతులు ఏమమ్మోయియని అమ్మయని పిలుతురు. భార్యలు భర్తలను పిలుచునపుడు శేట్టిగారని, అయ్యరుఅని, పంతులని, ఏమండి అని, నాయుడని, మొదలియారని గౌరవనామములతో పిలిచెదరు. అయితే కొందరు స్త్రీలు భర్త పేరడిగినప్పుడు మా ప్రక్కయింటి క్రిష్ణవేణమ్మ భర్త పేరే మా ఆయన పేరుకూడ యని చెప్పెదరు. పేరు చెప్పకూడదనే ఆచారము యెందుకు వచ్చి నదో తెలియదు. పెండ్లినాడు పేర్లు చెప్పకొను ఆచారముయొక్క అర్థమును మనవారికి తెలియకున్నది. ఆనాటినుండి మనము ఒకరినొకరు పేర్లతో పిలుచుకొనవలయుననే ఆరము. కొందరు భార్యను పేరుతో పిలుచు చున్నారుగాని భర్తను పేరుతో పిలుచుట లేదు. కొందరు చదువుకున్నవారు భర్త పేరు కాగితముమీద వ్రాసి చూపించెదరు.

నా గృహలక్ష్మి పద్ద అమాయకురాలు. పాతకాలపు పల్లెటూరి భాగ్య శాలి. ఈ తెలుగుతల్లి చాలా భయస్తురాలు. రాత్రిళ్లు యింటిలో పిల్లలు చప్పుడు చేసినప్పుడు దొంగలు వచ్చిరని జెప్పను. మా యింటి ప్రక్కయింటి దొడ్డిలో వున్న పెద్ద రావిచెట్టు రాత్రిపూట గాలికి కదలిన దానిమీద మునీ శ్వరుడు (మొగదయ్యము) కూర్చుండి కదిలించుచున్నాడని భయపడుచుండెను. తెల్లవారగనే ఆ మునీశ్వరునకు పాలు పొంగలిపెట్టి మ్రొక్కుచుండును. ఇందువలన మా యింటికి మాంత్రికులు తాంత్రికులు వచ్చి తాయెత్తులను రక్ష రేకులను కట్టిపోవుచుందురు. ఈమెమెడ నిండుగ యివి వ్రేలాడుచుండును.

ఈ విధముగ తెనుగుతల్లి సంసారమును సాగించుచుండెను. అయితే ఈ పట్టణములో నాకు వచ్చు స్వల్పవరుంబడిలో ఈ దుబారా సంసారమును.

నేనెట్లు గడపగలిగినాయని పాఠకులు సందేహపడవచ్చును. ఆ కాలమున మద్రాసులో ఇస్తిరి చొక్కాయి, తలగుడ్డ ధరించుకొనిన వానికి అంగళ్లలో అప్పు పుట్టుచుండినది.

8 నా చిన్ననా చెన్నపట్నం

నేను చిన్ననాడిక్కడికి వచ్చినప్పుడు చెన్నపట్నము ఈ స్థితిలో లేదు. నాటికి నేటికి చాలా సం॥లు గడిచినవి. ఎన్నియో మార్పులు నా కండ్ల యెదుటనే జరిగిపోయినవి. కావున నాటి పట్టుపుట్టిగతులు, నా ఎరుకలో జరిగినమార్పులు ఈ కాలమువారికి తెలియతగినవి కావున వివరింతును.

సముద్రతీరము

ఆ రోజులలో సముద్రమునకు కోటకు మధ్య ఇంతదూరం ఖాళీస్థలము లేదు. సముద్రపు అలల దాదాపు కోటగోడలవరకు వచ్చి కొట్టుకొను చుండేవి. కోటమట్టు ఉండే అగడ్తలనిండా నీరుండేది. ఇప్పుడు స్వరాజ్య పతాకము ఎగురుచుండు స్తంభముననే అప్పుడు అంగ్లేయుల యూనియజాక్ పతాకము ఉండెడిది. కోటయొక్క అన్ని ముఖద్వారములందును యూర పియన్ సిపాయీలు విచ్చుకత్తులతో పహారాలిచ్చేవారు. అప్పుడప్పుడు కోట మైదానమునందు సోలర్ కవాతు జరుగుచుండెడిది. ఈ కవాతును చూచు తు కై పురజనులు గుంపులు గుంపులుగా పరుగిడుచుండిరి. నేను వచ్చుటకు కొంచము ముందుగానే 1884 ప్రాంతమున ప్రస్తుతం 'మెరినా' అని పిలువబడు అందమైన 'బీచి' కట్టబడినది. అయితే నాటిరోజులలో అది పిలువబడు అందమైన 'బీచి' కట్టబడినది. అయితే నాటిరోజులలో పురుషులే తప్ప స్త్రీలు బీచి షికారులకు నిర్భయముగా వెళ్లగలిగేవారు కారు. ఏలననగా అదివాహితలైన యూరపియన్లు, చిన్న వయస్సువారు వంటరిగా ఈ దేశమునకై సోలర్లగ వచ్చేవారు; వారిని చూచి మన దేశీయులు జంకే వారు. వారెప్పుడైన జట్టు జట్టుగా పట్టుపు పీఠులలో తిరుగునప్పుడు నగర వాసులు పలువురు తమ ఇండ్ల వాకిళ్లు మూసికొని లోపల కూర్చుండి; వారు వెళ్లిపోయిన తర్వాత తీసేవారు.

అప్పుడప్పుడే మద్యాసు హారబరుసుకట్టుట ప్రారంభమైనది. నాడు సముద్రపు ప్రయాణీకులు స్త్రీమరు నెక్కుటకు నేడున్న సౌకర్యములు లేవు. పాత ఇసుపవారధి నుండి క్రిందస్థిలోనికి నివ్వెనఉండేది. దానిమీది నుంచి

చిన్నలు పెద్దలు గడగడలాడుచు క్రింద నుండు చిన్న బోట్లలోనికి దిగేవారు. ఆ బోట్లు అలలతో కొట్టుకొనుచుండగా, కొంతదూరమున నున్న పెద్ద స్త్రీమరు వద్దకు వెళ్లి దానిలోనికికెక్కేవారు. శని అదివారములందు బడిపిల్లలము ఆ యినుపవారధిమీదికి పికారు వెళ్లి ఈ తమాషా అంతయుచూచి ఆనందించే వారము. సముద్రుడు అనుగ్రహించి క్రమముగా వెనుకకు జరుగుచు పురజనులకు కాళ్ళనశము నిచ్చుచున్నాడు. ఏమో, ఎప్పుడు అగ్రహించి మరల ముందుకురుకునో? అప్పుడేమి మార్పులు కలుగునో?

పురపరిశుభ్రత

నేను ఈ పట్టణమునకు వచ్చినప్పుడు ఇక్కడి వీధులు గుంటమిట్టలుగ యుండెను. వర్షముకురిసినప్పుడు వీధులనుండి నీరుపోవుటకు సరియైన సైదు కాలువలు లేవు; అవి పది సం॥ములలో కట్టబడినవి. వాననీరు నడివీధులలో నున్న గుంటలలో నిండెడివి. ఆ నీరు సూర్యరశ్మికే ఆరిపోవలయును. ఆలోచల దోమలు చేరి జుమ్మని తిరుగుచుండెడివి. ఎప్పుడైనా మునిసిపాలిటీ వారు, దోవలను వేసి ఈ వర్షపు నీలువనీటిని ఆవలపోవుటకు మార్ము చూపే వారు. ఇండ్లలోని మురికినీరు పోవుటకు మునిసిపాలిటీవారు సైదు కాలువలను నడివీధులలో త్రవ్వించి గారవేయించి పైన నల్లబండలు వేసి మూసేవారు. వానాకాలమున ఈ రోడ్లు అడుగు కాలువలు నీటితో నిండి పెకుబికి రోడ్డంతయు నీటిమయమై తెప్పతిరునాళ్ళగా నుండెడిది. ఇండ్లలో ఊడ్చిన బెత్త బెదారము వేయుటకు నాడు వీధులలో కుప్పతొట్టు లేవు. మునిసిపాలిటీవారు కుప్పబండ్లను తీసుకొనివచ్చి, గృహస్థులు వీధులలో పారబోయించు కుప్పలను వానిలోకి ఎత్తుకొనివెళ్లేవారు. ఇండ్లలో ఊడ్చినకుప్పను, మరుగుదొడ్లలోని మలమును కూడ ఒకేబండలోనే తీసికొని వెళ్లేవారు.

నాకు తెలిసి వీధులలో కిర్పనాయిలు దీపములను వెలిగించుట జరుగు చుండెను. ఆ దీపస్తంభములు దూరదూరముగనే యుండెను. దీపములను వెలిగించువారు మునిసిపాలిటీ వారిచ్చిననూనెను పూర్తిగా ఉపయోగించని కారణమున ఆ గుడ్డిదీపములు త్వరగానే ఆరిపోయేవి. పట్నం త్వరగా చీకటి పడుచుండెను. పదప గ్యాసులైట్లు వచ్చినవి. 1910 వరకున్నా గ్యాసులైట్లే వెల్లినవి. అప్పుడు ఈ విద్యుచ్ఛక్తి దీపములు వెలిసినవి.

పంకర తలపాగాలవారు

ఆ కాలమున చెన్నపట్నంలో పాతకాలపు శెట్టు, నాయుళ్లు, మొదలి గార్లు మొదలగువారందరు ఒకవిధమగు తలపాగాలను ధరించుచుండిరి.

అతలపాగాగుడ్డ జానెడు వెడల్పునుగల్గి సుమారు 30 లేక 40 మూరలపొడవు ఉండెడిది. ఈపాగాలు వివిధరంగులలో యుండును. ఈతలపాగాగుడ్డను అకాలమునందు ప్రత్యేకముగ అంగళ్లయందు అమ్ముచుండిరి. ఈ తలపాగాను చుట్టు మనిషి యింటింటివచ్చి తలకు వంకరపాగాను చుట్టి పోవుచుండెను. ఈ వంకరపాగా చుట్టినందుకు వీనికి ఒక అణామొదలు రెండుఅణాల వరకు కూలి ఇవ్వవలెను.

జేబుదొంగలు, కత్తెరదొంగలు

మద్రాసు సెంట్రల్ ప్రభుత్వము ప్రక్కనయుండు కూవముకాలువకు కట్టి యుండిన వారధివద్ద ఒకడు నిలుచుకొని దోచును పోవువారినిపిలిచి “అదుగో చూడండి ; మనిషి కాలువలో కొట్టుపోవుచున్నాడు” అని చెప్పును. అప్పుడు దోచునుపోవువారందరు ఒకరి వెంబడి ఒకరు అక్కడ గుంపువేరుచురు. “అదుగో తల ; అదుగోకాలు” అనివాడు చెప్పును. అక్కడ నిలుచున్న వారందరు అదృశ్యమును చూచునప్పుడు జేబుదొంగ అక్కడ నిలుచుండిన వారి జేబులోయన్న డబ్బునంచులను ఫౌంటెన్ పేనాలను సంగ్రహించి గుంపులో కనబడకుండ కాలకి బుద్ధిచెప్పును. ఈ లోపల ఎవరైన కనుక్కొని “దొంగ” అని కేకలు వేయగ, ఈ దొంగయే పరిగెత్తుచు ‘దొంగనుపట్టుకొను’డని లేకబ వేయుచుపరుగున యేసందులోనో మాముగును. ఈలాటివి అనేకరకముల వోరీలు యిప్పుడూ జరుగుచునేయున్నవి.

మద్రాసు సెంట్రల్ ప్రభుత్వములోను, పర్వదినములలో దేవాలయమున వేర గుంపులలోను కత్తెరదొంగలు బిడ్డల మెల్లలో యుండు ఆభరణములన కత్తిరించుకొని పరారి చిత్తగించెదరు. ఇవి ఇప్పుడును జరుగుచునేయున్నవి.

పగటి దొంగలు

కొన్ని సంవత్సరములకు మునుపు జార్జిటవున్ గోవిందప్ప నాయనవీధిలో పట్టపగలు కోమటయిండ్లలో దొంగలు జొరబడుటకు ప్రారంభించిరి. గోవిందప్పనాయని వీధిలోయన్న ఇంట్ల ఒకదానికొకటి ఆనుకొనివుండుటవలన ఒక యింటి మిద్దెమీద నుండి, ఆ వీధిననుండు మిద్దెలన్నిటి మీద సులభముగ నడవవచ్చును. ఇందువలన ఒకచోటపడ్డ దొంగ పక్క యిండ్లకుపోవుచు ఇండ్లలో వంటరిగ నున్న స్త్రీలమెల్లలో యుండిన నగలను కత్తిరించుకొని పోవుచుండిరి. అప్పటినుండి గోవిందప్పనాయని వీధిలోనేగాక యితర యిండ్లలో యుండు ముంగిళ్లకు ఇనుపట్టాలవందొగ్గను వేయవలసి వచ్చెను. అప్పటినుండి

మద్రాసులో కట్టు ప్రతియింటి ముంగిలికి ఇనుపపట్టాల బందోబస్తున్నది. ఇప్పుడు మద్రాసులో కిటికీకమ్ములను వూడలాగి దొంగలు యింట ప్రవేశించుచున్నారు. వాననీళ్ళ గొట్టములనెక్కి యింట ప్రవేశించి దొంగతనములు చేయుచున్నారు. తలుపుతాళం వేసిన ఇండలోదూరి దోచుకొని పోవుటకూడ విస్తారముగనున్నది. ఈ దోపిళ్ళ రాత్రిళ్ళేగాక పగలున్నా జరుగుచున్నవి. ముఖ్యముగా 11-5గం. లకు మధ్య జరుగునట. ఇట్టివి జరుగకుండా నౌకర్లను కాపలాయించుడనియు, లేనిచో ప్రక్క ఇంటివారితో చెప్పి వెళ్ళడనియు పోలీసు అధికారులు ఉపాయము చెప్పుచున్నారు. అఫీసుల ఎదుట, కాఫీ హోటాల్లముందు పెట్టియుండు సైకిళ్ళను కూడా హెచ్చుగా దొంగిలించుకొని పోవుచున్నారు. వీనికి తాళము వేసియుంచు డని మద్రాసు పోలీసువారి నలహా. పోలీసు బందోబస్తుకూడ వృద్ధి చేసినామని పోలీసువారు ప్రకటించారు.

తలంటువారు

ఆ రోజులలో జార్జిటౌనునందు తలంటి స్నానముచేయించు జెట్టివాడొక డుండెను. అతని పేరురామదాసు. ఇతడు లావుపాటి భారీమనిషి. నల్లగ పోతవిగ్రహమువలె నుండువాడు. నుదుట వెడల్పాటి నామమును ధరించి రామ నామస్మరణజేయుచు వరదముత్తయప్పన్ వీధి (వరదాముత్తయప్ప అనే తెలుగు వైశ్యునిపేర ఈ వీధివెలిసినది. ఇతడు 18-వ శతాబ్దములో నౌకవర్తకుడు. తెలుగులోనే రికార్డులలో దస్కతు చేసియున్నాడు) యందుకూర్చుండి యుండువాడు. అతడువచ్చి తలంటిన, ఆకాలమున గొప్పగౌరవము. వాడు చక్కగ వళ్ళవట్టి రామదాసు కీర్తనలను శ్రావ్యముగా పాడుచు దరువుతో తలంటేవాడు. ఇతడందరికి సులభముగా దొరికేవాడువాడు. ఇతనికి చార్జీ రు. 0-4-0 మాత్రమే. ఆరోజులలో తలంటి వళ్ళపట్టు జెట్టిలు అనేకులుండిరి గాని ఈ రామదాసుకుండిన పేరు, గిరాకి వారికిలేదు.

చెవిలో గుబిలితీయువారు

మరియొకడు చెవిలో గుబిలినితీసి మందువేసిపోయేవాడు. వీడు రెండు చెవులపైనను గుబిలికడీలను, దూదిబుట్టిన పుల్లలను పెట్టుకొని వీధి వీధికి తిరుగుచుండేవాడు. చెవులలో వేయు మందుకూడ వీనివదయుండెడి. ఇట్టివారిని నేడును మనము చూడవచ్చును. వీరిలో కొందరు రాళ్ళనుకూడ తీసి హెచ్చురేలు పుచ్చుకొనువారు. అసలు చెవులలో రాళ్ళ ఉండవనియు, వీరే

హస్తలాఘమున గువిలి తీయునపుడే విన్నరాళ్లను చెవులలో వేసి పిదప తీసి చూపుచుండురనియు అందురు.

మద్రాసు సోమరులు

మద్రాసులో ముందు సోమరివారు అనునొక జట్టుయిండెడిది. పని లేనివారు, పోకిరివారు, తలిదండ్రులులేనివారు, ఇండ్లనుండి వెళ్లకొట్టబడినవారు, వీరందరు యీ సోమరిజట్టులో చేరుచుండిరి. మద్రాసులో పెండ్లిపేరంటములు జరుగు ఇండ్లకుపోయి పుల్లాకుల (ఎంగిలాకులు)లోని అన్నాదులను తినుచుందురు. వారి వాకిట ముందర గుంపుగవేరి డబ్బుయిచ్చువరకు కేకలు వేయుచుందురు. రాత్రిళ్లు యిండ్లపంపలలోను మూసివేసిన అంగళ్లముందరను పండుకొనెదరు. పట్టణంకోమట్లకు వీరినిమాచిన భయము. కోమట్లు వీరకు నెలజీతములిచ్చి తమ యిండ్లముందరను రాత్రిళ్లు పండుకొనునట్లు యేర్పాటు చేసుకొనెదరు. ఈ సోమరులు పెండ్లిపూరేగింపులకు దివిటిలనుపట్టెదరు. నెడురుబడలతో, రంగుకాకితములతోను 20 అడుగులపొడవుకలిగిన రాజు రాణిబొమ్మలను భీకరాకారముగ తయారుచేసి లోపలదూరి పూరేగింపుల ముందరపోవుచుందురు. విరోధులుగ నుండువారిని కొట్టుటకు డబ్బిచ్చినచో వార్లను చావకొట్టివచ్చెదరు. వీరలు కలుసారాయిని త్రాగకపోయినను గుంపులు గుంపులుగవేరి గంజాయిని త్రాగుచుందురు. వీరలో స్త్రీలుకూడగలరు. ఈ తెగ పురుషులందరు మొదటిప్రపంచయుద్ధములో ఖర్చు అయినారు. ఇప్పుడు వారు మద్రాసులో కనబడుటలేదు.

పాత బిచ్చగాండ్లు

మద్రాసులో నాటినుండి నేటివరకు పలువిధములగు బిచ్చగాండ్లు కన్పించుచున్నారు. వీరిలో న్యాయముగ పరుల దానధర్మములపై తప్పని సరిగా బ్రతకవలసిన దొర్బాగ్యులేగాక, కృత్రిమ సంపాద్యపరులు పలువురున్నారు. ఆరోజులలోను మరకాళ్లనుకట్టుకొని బిచ్చమెత్తేవారుండిరి. లక్కబొమ్మలను వేటికితగిలించుకొని అడించుచు వినోధంకల్పించి బిచ్చమడిగే ఆడవారున్నూ తిరిగేవారు. తురకకొజ్జాలనే నపుంసకులు, మద్దెలతాళములతో అటపాటల ప్రదర్శించుచు ఇండ్లకువచ్చి బిచ్చమెత్తుకునేవారు. కొజ్జాలనగ తురకలలో మగవారైయుండిన్ని అడవారివలె వేషభాషలననుకరించే యొక విధమగు నపుంసకులు. వీరు నవాబుల అంతఃపురములలో ఘోషాస్త్రీలకు పరిచారకులుగా నుండెడివారు.

(ఇంకా వుంది)

హాదూల గంగారావు

ధర్మశక్తి పత్రికా సంపాదకరణ

ఏకనాథ్ సమర్పించు

ఏకనాథ్ మూచి క్రియేషన్స్

ప్రేమగీతం

నిర్మాత

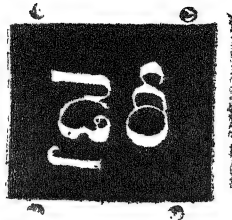
శ్రీమ. గాలి ఏకనాథ్

విడుదల

టి.పి.గజేంద్ర

సంగీతం

ఇళయరాజు

1989 జూన్ 24

‘లేఖా - ఇది ఒక లేఖ, కాదు ఇది ప్రేమలేఖ’ (దాసరి గీతం - బాలు గాత్రం) మోహన్ బాబు, జయసుధల మీద కమనీయమూ కావ్యశోభితమూ అగు దృశ్య మంజరిలో చిత్రీకరిం చారు.... ‘వెజవాడ కొండెక్కి కూర్చున్న తల్లో - ఊరు వాడ కాలు తొంది దిగి రావె తల్లో’ (ఇది కూడా దాసరి రచన - బాలూ కంఠమే) మైకంలో వున్న మోహన్ బాబు ఊరే గింపు మధ్యకి వచ్చి, తన వంతుపాట పాడి, కొంతమేర ఊరేగింపుతో నడిచి, ఆ ఊరేగింపు వెళ్లిపోగా వెనక దిగబడిపోతాడు విషణ్ణ వదనంతో చిత్రంలోని మిగతా పాటలు కూడా దాసరి నారాయణరావువే లక్ష్మీప్రసన్న వారి ‘నా మొగుడు నాకే సొంతం’ పిక్చర్లోని నాలుగు పాటలూ ‘దేవి - శ్రీదేవి’ లో చూపారు..... దర్శకత్వం: దాసరి నారాయణరావు, మ్యూజిక్: మహ దేవన్ నిర్మాత: మోహన్ బాబు, నిర్వహణ: కృష్ణ, పురుషోత్తం ‘నా మొగుడు నాకే సొంతం’ అనడం ఏదో తెగబడి అన్నట్లు వుంటుంది గాని,

తత్కారణంగా ఏర్పడే వాదోపవాదాలు జనాకరణకు దారితీస్తాయి. ప్రేక్షకు లని ఆకట్టుకొనే పద్ధతులలో అదొకటి. పాటలు చూసినప్పుడు, ఈ పిక్చర్లో ‘హిట్’ కాగల లక్షణాలన్నీ వున్నాయని అనిపించకమానదు పిఆర్ ఒ : పసుపులేటి రామారావు.

..... 25

సవేరా స్విమ్మింగ్ పూల్ చేరువన లంప్ అయాక, ‘పలవీ’లో ‘నీరాజ నం’ పిక్చర్ పాత్రికేయులకి చూపే ముందు నిర్మాత రెండు ముక్కలు చెప్పారు: ‘ఈ పిక్చర్ మీద వచ్చే దాంతో హైదరాబాదులో అంజయ్య గారి కాన్స్యవిగ్రహ ప్రతిష్ఠాపన జరి పించాలని నాకొరిక - అందుకు రెండున్నర లక్షలవుతుంది. అక్టోబరు పదెనిమిది నాడు ఆయన పరంతి. ప్రేక్షకులు, పత్రికలు, ప్రజలు యిచ్చే చేయూతతో నా ప్రయత్నం నెరవేరు తుందని అభిలషిస్తున్నాను ... దేశ సమైక్యతా సాధనలో ఈ పిక్చర్ యితోధిక కృషి చేసిందని నిస్సం కోచంగా చెప్పగలను. నాయకా నాయ కులలో ఒకరు మళయాళీ, మరొకరు బెంగాలీ. డైరక్టర్ అశోక కుమార్ ది

ఉత్తర ప్రదేశ్. సాంకేతిక నిపుణులలో ఒకరు ఒరిస్సా, ఒకరు మహారాష్ట్ర, మరొకరు గుజరాత్ కళామయ ప్రపంచంలో ప్రాంతీయతలూ, భాషలూ లేవు. అందరూ కళా సరస్వతిని పూజించే వారే! 'రెండు హృదయాలు ఒకటై పలికే రాగాన్ని, ఆ రసానుభూతిని, ఆ ప్రేమని ఈ పిక్చర్లో చూపాము. 'అభినందన'ని ఆదరించినట్లే మంచి విశ్రాంతి తెలుగు ప్రేక్షకులు అదరిస్తారనే నమ్మకం నాకుంది' - అన్నారు ఆర్వి రమణమూర్తి పిఆర్ఓ : కేశవరావు.

..... 29

"కార్మిక్, నిరోహాలు పారెస్టర్ అఫీసరు పల్లెయువతీ ప్రేమ జంటగా, గజేంద్ర దర్శకత్వంలో, ఇళయరాజు స్వర కల్పనతో తమిళంలో అద్భుత విజయం సాధించిన ఈ చిత్రం, యస్సి, చిత్ర, వాణిజయరామ్ల గానంతో, రాజశ్రీ అనువాదంతో 'ప్రేమగీతం' గా త్వరలో విడుదల కానున్నది. తమిళంలో ముప్పయివేల కాపెట్లు అమ్ముడు పోయాయి. అటువంటిది తెలుగులో ప్రేక్షకాదరణ పొందడం విషయంలో నాకెటువంటి సందేహమూ లేదు" అన్నారు ఏక్ నాథ్, తమ డాబా మీద - చల్లవాటు వేళ జరిపినపత్రికా గోష్టిలో ఆ తర్వాత 'బాణక్య' గురించి చెప్పారు "మళయాళంలో నవోదయా యూనిట్ నవరస నాయకుడు కమలహాసన్తో భారీ ఎత్తున నిర్మించిన 'బాణక్య' చిత్రాన్ని,

తమిళంలో రాజ్ కమల్ ఇంటర్నేషనల్ చేయగా, తెలుగులో ఏక్ నాథ్ మూవీ క్రియేషన్స్ నిర్మిస్తోంది. "మూడు భాషల్లోను ఒకేతేదీన విడుదల చేయాలని మా సంకల్పం. బొంబాయి తార శైలజ, కమలహాసన్ కి జోడీగా నటిస్తోంది. 'విచిత్ర సోదరులు' అంత గొప్పగా ఆదరించిన తెలుగువారు ఈ చిత్రాన్ని మెచ్చుకుంటారు" - అన్నారు. - 1965 నుంచి ఈ సీనీ ప్రపంచంతో అనుబంధం వుండి, వీడియో శాఖకు వివాత్స గౌరవమూ గుర్తింపూ తెచ్చిన ఏక్ నాథ్ పిఆర్ఓ : అరునరావు.

..... 30

1981 లో న్యూయార్క్ లోను, 1982 లో మస్సాచుసెట్స్ లోను ప్రదర్శన పొంది, 1983 లో ఫుల్ ట్రీ ప్రయిజ్ అందుకున్న 'నైట్, మదర్' ('Night, Mother') మార్షా నార్మన్ (Marsha Norman) రచించిన 90 నిమిషాల ఏకాంకిక. యెర్రం నాటిక అంతా తల్లి కూతుళ్ళ సంభాషణ, సంఘర్షణ! చాలి మధ్య పెమోలి మానాలు రీక కాదు - ఓక్కలంగా ఉన్నాయి. అయితే, రెండవ ప్రపంచ యుద్ధానంతరం ఏర్పడ్డ 'నైట్ ప్రచించానికి' ఇది ఒకవిధంగా చర్చణం. భయము, నిస్పృహ, ఒంటరితనము, ఓటమి, రాగబంధము, ఆ బంధాన్ని వదుల్చుకోవాలనే తపన, ఒకరి నొకరు పట్టుకు దేవుణ్ణాడుతూనే ఒకరి కొకరు అర్థం కాలేకపోవటం, 'నా జీవితం నాది - జీవించడమూ నిర్ణ

మించటమా అనేది నాయుషం' అని పిస్టల్ ని ఆటవస్తువులా చేతిలో పట్టుకు వెప్పే కూతురు మాటలు తల్లిని భయ విహ్వలతలో ముంచడం, ఆ భయంలో తన ఒంటరితనమే తప్ప కూతురి అంతరంగక్షోభ అర్థం గాక పోవడం, ఇలా యిరువురు స్త్రీల (తల్లి కూతుళ్ళే మళ్ళీ) మనోగతులను మనోభావాలను, మనోవేదనలను, తత్పరిణామాన్ని రస వత్తరంగా చిత్రించే ఈ నాటికని మద్రాసు ప్లేయర్స్ (The Madras Players) అమెరికన్ సెంటర్ ఆడిటోరియమ్ లో ప్రత్యేకహోస్టితుల కోసం ప్రదర్శించారు. విఖ్యాతురాలైన నర్సిమ్మ పటేల్

(Nergish Patel) తల్లి పాత్రను, వోస్టన్ లోని ఎమర్సన్ కాలేజీ విద్యార్థినిగా (ఆమె అభ్యసిస్తున్నది రంగస్థల నటన), హాలెండ్ లో మూ నెలల పాటు మొలియర్ నాటకాల పీడి ప్రదర్శనలో పాల్గొని, చుట్టం చూపుగా ఇండియా వచ్చిన స్టెఫానీ డెలిజియానిస్ (Stephanie Deligianis) కూతురు పాత్రను ఎంతో చక్కగా పోషించారు. దర్శకత్వం: మిత్రన్ దేవనేశన్ (Mithran Devanesan). 1989 జులై 01

గాంధీగారి పిలుపు విని, దేశ స్వాతంత్ర్య సమరంలోకి వురికి, ఆ

ఆంధ్రుల చుండే ముఖారవిందమునకు నిల్లదప్పుడు వాడండి.

అశోకా
నానల్ పుడ బాల్మం పాడర్లు

అశోకా
బ్రెలియంట్ ఫేస్ పౌడర్
సురులకు
చుల్లదమునకు
తప్పక వాడండి

తర్వాత ఆంధ్రకేసరి ప్రకాశంగారి వద్ద ప్రతికారంగంలో ('స్వరాజ్య') ఖజానావేసి, గూడవల్లి రామబ్రహ్మం గురువుగా సినిరంగం ప్రవేశించి, మొట్టమొదటి తెలుగు ఫిలిమ్ జర్నలిస్టుగా 'గుస గుసలకు' (గాసిప్) గాక ఉత్తమాభిరుచులకు విలువనిచ్చి, ఆదర్శ ప్రాయమగు సిని టెక్నిషియన్స్ అసోసియేషన్ కి మూల విరాట్టయి, దక్షిణభారత ఫిలిమ్ చరిత్రకారునిగా డాక్టరేట్ పొంది, ఎనభై ఒకటిలో అడుగిడుతున్న ఇంటూరి వెంకటేశ్వర రావుకి, రాళ్ళబండి కామేశ్వరరావు కార్యదర్శిగా గల ప్రోగ్రెసివ్ ఫిలిమ్ సర్కిల్ వారు (The Progressive Film Circle, 40, Ranganathan Street, Madras - 600017 Ph 440580) ఫిలిమ్ ఫౌండర్ అడిటోరియమ్ లో సన్మానం జరిపారు. ఈ సందర్భంగా, ఆంధ్రప్రభుత్వ బంగారు నంది బహుమతి పొందిన 'కథానాయిక మెల్ల' (ఇంటూరి స్క్రిప్ట్) చిత్రాన్ని ప్రదర్శించారు. కొంచెం అలస్యంగా వచ్చేవారు, ఫంక్షన్ లో పాల్గొనేందుకు గాను పిక్చర్, ఇంటర్వ్యూలో, సన్మానోత్సవం జరిపారు అహోస పత్రంలో 'పేర్కొన్న డివియన్ రాజు, పసల సూర్యచంద్రరావు, గుమ్మడి వెంకటేశ్వరరావు, పేకేటి శివరామ్, ఊర్విశి శారద సభకు ఎందువల్లనో రాలేకపోయారు. జగయ్య ఒక్కరు మాత్రం విచ్చేశారు.' ఇంటూరివారి జీవితం అదినుంచీ కొన్ని ఆశయాలకు లక్ష్యాలకు కట్టుబడివుంది. సినీ

చిత్రకా రంగంలో ఆయన శిరోధార్యమైన వరవడి పెట్టారు. గ్లామర్ కి పై మెరుగులకిగాక, సాంకేతిక విలువలకు, ఉన్నత ప్రేక్షకాభిరుచికి ప్రాముఖ్యమిచ్చారు. ఆయన రచించిన 'ఎక్స్ ప్రానటి వెంకాయమ్మ' కనువిప్పు కలిగించే రచన. ఆంధ్రాలో సహస్రచంద్ర దర్శనమనీ యిక్కడ మద్రాసులో శతాభిషేకమనీ అనే ఆ ఉత్సవం కూడా మనం ఇంటూరి వారికి జరుపుతాము" - అన్నారు అధ్యక్షత వహించిన జగయ్య. బియిస్సార్, మనసత్యం, సుంకర కనకారావు, మిక్కిలినేని, సన్మాన గ్రహీతని అభినందించారు సముచిత రీతిని సమాధానం చెప్పారు ఇంటూరి వెంకటేశ్వరరావు.

..... 07

'అనంద తాండవం' రఘురామి రెడ్డి, ప్రేమ చిత్ర వేనరు మీద, 'శృంగారయాత్ర' అనే చిత్రానికి ఈ మధ్యాహ్నం రెండు గంటలవేళ, 'కోదండపాణి ఆ డి యో లా డ్' లో పూజాముహూర్తం జరిపించారు. వైద్యనాథన్ సంగీతం, మధు అంబోటి కెమెరావర్క్స్. మాటలు - పాటలు : బికె ఈశ్వర్ ఇరవై రెండేళ్ల పయనుగల కథానాయకుడు, ఇరువురు అమ్మయిల్లో (ఒకరు జర్నలిస్ట్, మరొకరు ఫిలిమ్ తార) ఎవరిని నిర్ణయించుకోవడమో తెలియక, అవలపు తీగెల మధ్య ఊగిసలాడటం యందులోని ప్రధాన కథాంశం. పేరుకి

‘శృంగారయాత్రే’ గాని యిది సెక్స్ చిత్రం కాదనీ, సామాజిక యతివృత్తమనీ, జులై పథాలుగున ప్రారంభించి, ఒకే పెడ్యూల్లో పూర్తి చేయనున్నామనీ, దీవాళి నాటికి విడుదల చేయాలనుకుంటున్నామనీ తెలిపారు దర్శకులు రఘురామిరెడ్డి ‘ఈహలలో కోరికలు, చేరువలో వెలికాడు రా రా రా అని పిలిచాడు. రానని రాలేనని పలికాను’ (గీతం: ఈశ్వర్ గాత్రం: జానకి) - ఈ మొదటి పాటని కథానాయిక ‘గీతాంజలి’ గిరిజ పై చిత్రీకరిస్తారు. ‘వైశాలి’ లోని ఋష్యశృంగుడు ‘సంజయ్ మిత్ర’ ఈ చిత్రంలో హీరో, కొత్తనటి ‘రచన’ పరిచయమవుతోంది, వేలు, చారుహాసన్ మున్నగువారున్నారు. గుంటూరు, కృష్ణా, పశ్చిమగోదావరిజిల్లాల హక్కుదారుల; అవుల శ్రీనాథ్ ప్రొడ్యూసర్: శరణ్యరెడ్డి.

..... 11

“ఉత్తరప్రదేశ్ లోని ఆ గ్రామానికి వెళ్లి, అక్కడి పరిస్థితులు స్వయంగా చూసి తెలుసుకోవాలనే నడుదేశ్యంతో రచయితల బృందమొకటి ఢిల్లీ నుంచి బయలుదేరింది. అక్కడున్న ‘ఎజిప్’ సభ్యులొకరికి, మా రాక తెలియబరుస్తూ, ఆ గ్రామప్రజలమధ్య కలిసి జీవించగల ఏర్పాటు చేయమని కోరాము. 47 డిగ్రీల ఈ నడివేసవిలో గ్రామస్థుల ఇళ్లలో మీరెలా ఉండగలుగుతారని ఎసి రూమ్స్

ఏర్పాటు చేశారాయన - ఆర్మీ నుంచి రిటైరైన ఉన్నతోద్యోగి ఆ ‘ఎజిప్’ సభ్యుడు. కార్లలోవెళ్లి, ఒకగంటసేపు ప్రశ్నలువేసి వచ్చినంత మాత్రాన, గ్రామీణ జీవనవిధానం, వారి మనోభిప్రాయాలూ కష్టసుఖాలూ మనకేం తెలుస్తాయి? 75 శాతం భారత ప్రజ గ్రామసీమల్లోనేకదా ఉంటున్నది. ఈదూరం తగించడం ద్వారానే మన సాహిత్యానికి పుష్టినివ్వగలుగుతాము” - అన్నారు. ఆదిర్స్ గిల్డ్ ఆఫ్ ఇండియా, సెక్రటరీ - జనరల్ రాజేంద్ర అవస్తి, ఈ మధ్యాహ్నం ‘రాజాజీ లైబ్రరీ’లో ‘ఎజిప్’ మద్రాసు సభ్యులను కలుసుకున్న సందర్భంగా! కొత్తమంగళం లక్ష్మీశ్రీనివాసన్ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఎడిటర్ గా, జెపి బిల్డ్స్ పరమానందం ప్రారంభించిన కొత్త తమిళపత్రిక ‘తార’ (పదిరోజుల కొకసారి వెలువడుతుంది) రిలీజ్ ఫంక్షన్ కి ఢిల్లీ నుంచి వచ్చారు రాజేంద్ర అవస్తి - ఆయన హిందీలో పేరెన్నికగల రచయిత, ప్రముఖ పత్రికా సంపాదకుడు. సానికసభ్యులతో ఇష్టాగోష్టి, లంచ్ ఏర్పాటు చేశారు - మద్రాసు చాప్టర్ కన్వీనరు యస్ వియస్. “దేశ సమగ్రతకు, సమైక్యతకు తోడ్పడగలిగినది సాహిత్యమొక్కటే! భాషలమధ్య, రాష్ట్రాల మధ్య, ఉత్తరదక్షిణాల మధ్య, తూర్పు పడమరల మధ్య సాహిత్యసేతువుని నిర్మించవలసిన అవశ్యకత ఎంతైనా ఉంది. మన దేశంలోని ప్రతిఊరూ ‘మిసిఇండియా’

లాంటిది. ఉత్తరాది సాహితీకారుల గురించి మనమెలా తెలుసుకుంటున్నామో, దాక్షిణాత్య సాహిత్య సౌరభం తెలుసుకోవలసిన బాధ్యత హిందీబెల్ట్ కి ఉంది. ఇది పరస్పరం ఇచ్చిపుచ్చుకోవడంలా జరిగి, ఒకనాడు మతం ఎలా 'సిమెంటింగ్ ఫోర్స్' అయిందో, ఈనాడు 'సాహిత్యం' అమాదిరిగా ఐక్యతా లక్ష్యాన్ని సాధించాలి" - అన్నారు. 'ఎజిప్ట్ కి మద్రాసులో జీవస్పందనలా నిలిచిన యస్ వియస్, - రాజేంద్ర అవస్థికి స్వాగతం తెలుపుతూ! ఇవ్వాలి యిక్కడికొచ్చిన ప్రతి ఒక్కరూ రచనా వ్యాసంగంలో సుప్రసిద్ధులే 'Great Literature is simple language charged with meaning to the utmost degree' - అన్నాడు ఎజ్రాపౌండ్. ('సామాన్యమైన మాటలతో అత్యధిక అర్థవంతంగా చెప్పగలిగేదే ఉత్తమ సాహిత్యం') వేర్వేరు భాషలలో వెబుతున్నా ఇండియన్ లిటరేచర్ మొత్తానికి ఒకటే - అని మనకి అంతర్యంలో తెలిసినా, దానికి క్రియా రూపమివ్వాలి. వెనుకటి గొప్పలతో తలమునకలవడం గాకుండా, వర్తమానానికి సముచిత విలువ నిచ్చి, భవిష్యత్తులోకి చూడగలగాలి.

..... 12

మద్రాసు తెలుగు అకాడమీవారు, 'వియస్ టి' ఇండస్ట్రీస్ సహకారంతో జూలై 21, 22, 23 తేదీలలో మద్రాసు మ్యూజిక్ అకాడమీలో జరుపుతున్న 'స్పిరిట్ ఆఫ్ ఫ్రీడమ్

ముఖచిత్రం

మన దేశంలోని నలుగురు మహా పురుషుల పేర్లు చెప్పమంటే, గాంధీజీ, టాగూర్, అరవిందుల తర్వాత వచ్చేది రాధాకృష్ణనే. ఇండియన్ ఫిలాసఫీని బయట ప్రపంచానికి బోధపరిచిన అద్వితీయ ప్రతిభాశాలి గనుకనే, బెట్రాండ్ రసెల్ ఆయనని, హైందవ సంస్కృతీ పరిమళాలను విశ్వవ్యాపితం చేసిన మేధావిగా మెచ్చుకున్నారు. 1888 సెప్టెంబరు 5వ తేదీన, తిరుత్తణిలో అతి సామాన్యమైన కుటుంబంలో జన్మించారాయన. అంతర్వీక్షణ, స్వయం కృషి తనని అన్వేషకునిగా చేశాయనీ, వివేకానందుని ప్రబోధం తననిమన ప్రాచీన వారసత్వం వైపుగా మళ్ళించిందనీ, ప్రచార-విచారావారాల మధ్య నుండే బంధమే, అ ముప్పేట ప్రసాదించగల పూర్వత్వమే, జీవ యాత్రకు సాగను, సౌకుమార్యమూ, శాంతి సామరస్యాలూ బేకూరుస్తుందనీ - అంటారాయన. 1921 లో అస్ తోష్ ముఖర్జీ, ఈ పేద ఫిలాసఫీ ప్రొఫెసరులోని విద్యా ప్రౌఢిమ గుర్తించి, కలకత్తా యూనివర్సిటీకి రప్పించిన నాటినుంచి, భారత రాష్ట్ర పతిగా పదవీ విరమణ గావించే దాకా, తన స్పిరిట్యుయల్ హ్యూమనిజ్ మ్ తో, ఈ ఫిలాసఫర్ - స్టేట్స్ మాన్, స్వతంత్ర భారత చరిత్రను బంగారు పుటలతో నింపారు. ★

కాన్స్టేబుల్' (సంగీతోత్సవం) వివరాలు తెలిపేందుకు, వుడ్లాండ్స్ మిసీ ఎస్సీ హాలులో పత్రికాసమావేశం ఏర్పాటు చేశారు టివికె శాస్త్రి శ్రోతలను రంజింపజేసే ఈ రాగమధూ రస వాహిని శుక్రవారం (జులై 21) సాయంత్రం బిస్మిల్లాఖాన్ షేహనాయిత్ ప్రారంభమవుతుంది. బాలమురళీ కృష్ణ 110వ సంగీతా కాసెట్ ఆరోజు విడుదలవుతుంది శనివారంనాటి కార్యక్రమానికి మహారాష్ట్ర గవర్నరు బ్రహ్మానందరెడ్డి ముఖ్యఅతిథి. ఈనాటి బాలమురళీ వయోలా ఆహ్లాద్ హుసేన్ ఖాన్ సితార్, గాయత్రి వీణ ఆదివారంనాడు టివి శంకరనారాయణన్ గాత్ర కవేరి జాతీయ సమైక్యతా లక్ష్యంతో జరుపుతున్న ఈ కార్యక్రమానికి

టికెట్లులేవు. సంగీత ప్రియులందరూ వచ్చి ఆలకింపవచ్చు. అయితే, అహ్వనపత్రం మాత్రం ఖచ్చితంగా ఉండాలి. మద్రాసు తెలుగు అకాడమీ వారికి (25 మొలసిరోడ్, టి. నగర్, మద్రాసు - 17) వ్రాసి, ఇన్విటేషన్ కార్డులు పొందవచ్చు మిరిడి చదీవేనాటికి ఫంక్షన్ అయిపోయి వుంటుంది గనక, ఈసారి జరిగే మద్రాసు తెలుగు అకాడమీ ఫంక్షన్ కి దినపత్రికలో ప్రోగ్రామ్ గురించిన వార్త వెలువడగానే, కార్డువ్రాసి ఆహ్వాన పత్రం తెప్పించుకోండి. సాంస్కృతికరంగంలో టివికె శాస్త్రి గారి వంటి అరనెజర్, యావద్భారతం లోనూ మరొకరు లేరనడం అతి శయోక్తి కాదు.

—యన్నార్ చందూర్

Bharat Heavy

Ramachandrapuram :

The most reliable Gas Turbine in the

BHEL signs a technical collaboration agreement with
Hyderabad Plant.

The Product : The agreement covers manufacture of Gas referred as Frame 1, Frame 3, Frame 5 and Frame 6. An sion for manufacture of all critical parts of the Gas Turbine temperature zone etc. The matching generators will be as per Hyderabad.

Proven Performance : With this agreement, BHEL will tise and experience of setting up 3600 such units worldwide

Fuel Flexibility : The Gas Turbines are designed to use Heavy Distillates, Naphtha, Crude and Residual Oils.

Wide Applications : These Gas Turbines find ready use in Gas Transportation projects : for Captive Power Plants in tries ; for Mobile Power Plants for base and peak lead tions.

BHEL — MAKING THE

Bharat Heavy

Ramachandrapuram :

Corporate Office : BHEL House,

Electricals Limited

Hyderabad - 32.

world is now made by BHEL

General Electric, USA, to manufacture Gas Turbines at its

Turbines upto 40 MW rating in standard frame sizes generally important feature of the technical agreement is the provi-like rotor, combustion chamber and transition piece in high latest designs and will be completely manufactured at BHEL,

have access to and can draw upon General Electric's exper-and running them for over 115 million hours.

a variety of fuels ranging from Natural Gas to Light and

in diverse areas: as drives for compressors in booster station fertiliser, Petrochemical, refinery, oil and other process indus-services, Combined Cycle Plants and co-generation applica-

BEST WORK FOR YOU.

Electricals Limited

Hyderabad - 500 032.

Siri Fori, New Delhi - 110049.

చిత్రజగతి

సమీక్షలు

లలితశ్రీ కంబైన్స్ 'నీరాజనం'

జయ (శరణ్య) విజయ్ (విశ్వాస్) ప్రేమామృత ధారలలో పునీతులవుతూ వలపు వెన్నెలలో విహరిస్తూ, ఒకరి కొకరు అంకిత మవుతారు ; ఆ అంకిత భావంలోనే, ఆ రాగబంధంలోనే జీవనమధువు వుందని తెలుసు కుంటారు. అయితే, ఈ లౌకిక ప్రపంచం వారి సుమధుర స్వప్నాన్ని వెడగొట్టేదాకా ఊరుకోదు. విజయ్ అన్నగారు (శరత్ బాబు) 'ప్రేమే జీవితం కారాదు, ప్రేమని నమ్ముకున్నవారు బాగుపడరు' - అని తమ్ముణ్ణి మందలిస్తాడు. జయ తాతగారు (సోమయాజులు), ఆ పసి హృదయాల ప్రేమని ఆమోదిస్తాడు గాని, తన మనుమరాలు అడత్తు లేని యింటికి కోడలవటం తన కిష్టం లేదని అంటాడు. విజయ్ అన్నగారు విఫలప్రేమికుడై పెళ్ళిచేసుకోలేదు. అతను ప్రేమించిన 'ప్రేమ' (రాజ్యలక్ష్మి), తలిదండ్రుల వొత్తిడివల్ల మరొకరిని పెళ్ళిచేసుకు, ఏడాదిలోపల వితంతువై, అదే ఊళ్లో లెక్కరరుగా

పనిచేస్తోంది. ప్రేమకు విజయం చేకూరుస్తానని చింకాలు పలికిన ఈ ప్రేమ, చిత్తుగా ఓడిపోతుంది - జయ మరణిస్తుంది - అమె స్థానంలో డాక్టర్ జ్యోతి (శరణ్య) అమెరికా నుంచి దిగి, విజయ్ న సకికరుగృతని కొంతమేరనయం చేయగలుగుతుంది గాని అతనూ తన ప్రేయ్యురాలు జయలో కలిసిపోతాడు. అజరామరమగు ప్రేమకు అంకితమైన ఈ చిత్రంలో కథాబలమంతగా లేక పోయినప్పటికీ ఆశ్రయ పాటలు పంపదార చిలకలు. ప్రేక్షకులని ప్రేమోద్యాన వనంలోకి తీసుకు పోతాయి ఫాటోగ్రఫీ, మ్యూజిక్. దర్శకత్వం : అశోక్ కుమార్. నిర్మాత : ఆర్వి రమణమూర్తి.

వెంకటేశ్వరా ఆర్ట్స్ 'అశోక చక్రవర్తి'

నాలుగు వేదాలూ అధ్యయనం చేసి, అంగ్లవిద్యలో పట్టభద్రుడై, యజ్ఞోపవీతాన్ని పరమపవిత్రంగా కళ్ళకోడు కొనే, వేదం వెంకట అశోక్ (బాలకృష్ణ) ఒక దేవాలయ అర్చకుని (సోమయాజులు) కుమారుడు. మేనమామ (గొల్లపూడి), ఒక మోసగానితో

వేతులుగలిపి పన్నిన కుతంత్రం వల,
 వీరి ఆసి కోర్టుల పాలై వివరికి హైకోర్టు
 తీర్పు వీరికి వ్యతిరేకమయే పరిస్థితి
 ఏర్పడుతుంది. సరిగా అదేనమయం
 లో అక్కగారి సీమంతం కోసం ఈ
 అశోక్, అరిటిగెలలు కొబ్బరికాయలు
 తమతోటలోనుంచి కొట్టుకురావడం,
 ఆ తోటవ్యవహారం కోర్టులో ఉండటం,
 మేనమామ కూతురు ఊర్మిళ ఈ
 అశోక్ ని ప్రేమించి రహస్యంగా
 కలుసుకుంటూ వుండటం - వీటితో
 దుర్మార్గానికే పుట్టిన దుష్టులు, అమ్మ
 వారి నగలు అపహరించాడనే అభి
 యోగంతో సబ్ ఇన్ స్పెక్టర్ చేత ఈ
 అశోక్ ని బావబాదించి, న్యాయానికి
 కళ్ళలేపు గనక, అరునెలలు జైలుకి
 పంపుతారు (అపహరించినది దుష్టులు
 - అవి బాంక్ లాకర్ లో వీరి ప్లీడరు
 గారి పేర వున్నాయి). నిరోషి అయిన
 అశోక్, జైలునుంచి తిరిగివచ్చాక,
 తండ్రిగారి తిరస్కరణతో, బొంబయి
 చేరుకు, అబుల్లా ఆశ్రయం పొంది,
 కరీమ్ ధాయ్ తో (సత్యవారాయణ)
 వేతులుకలిపి, స్వగర్ల గాంగ్ వార్ లో
 అశోక చక్రవర్తి అయి, పోలీసు ఉన్న
 తాధికారులు ఎలా లంబాలు తీసు
 కుంటున్నదీ వీడియో తీసి, అది
 అల్బర్ట్ కి (రంగనాథ్) ఇచ్చి, సినిహీరో
 గనక స్వయంగా న్యాయసంస్థాపన,
 పశ్చాత్తాప ప్రకరణ జరిపించి,
 చక్రవర్తి అవతారం చాలిస్తాడు. కథ :
 పరుచూరి బ్రదర్స్. దర్శకత్వం :
 రవిచంద్ర.

ఉషా ఆర్ట్స్ వారి 'ధ్రువకుమార్'

నిన్న 'అశోక చక్రవర్తి' ఇవ్వాల
 'ధ్రువకుమార్' చూడటంతో, మొదటి
 నాలుగు మూడు రీల్స్ ఒకే పోలికని
 ఉన్నాయనిపించింది. రెండు చిత్రా
 లకు కథ పరుచూరి బ్రదర్స్ ది.
 బొంబయి వాతావరణం, స్కగ్లింగ్
 గాంగ్స్ మధ్య నుండే వైరం. అద్భు
 తాలు సాధించే మూవీ హీరోని ఆ
 యిరువురూ వలేసి పట్టుకోవడం, ఆ
 హీరోగారు తన శౌర్య ప్రతాపాలు,
 సప్తీలత కారణంగా అజేయడవటం
 - యివి ప్రధానాంశాలుగా నడిచే
 యితివృత్తాలు రెండూను ! అక్కడ
 బాలకృష్ణ అయితే, ఇక్కడ వెంకటేష్ ;
 అక్కడ దేవాలయ అర్చకునిగా సోమ
 యాజులైతే, ఇక్కడ నిత్యావసర
 వస్తువులు అమ్మే షాపు యజమాను
 రాలు పార్వతమ్మగా శారద
 టక్కరి పసులకి, వెయివాటు తనానికి
 విన్నపపుట్టుంచీ అలవాటుకి పడ్డ ధ్రువ
 కుమార్ (వెంకటేష్), అన్నకి తల్లికి
 వెల్లెలికి దూరమై, బొంబయి హార్బరు
 లో ట్రక్ డ్రయివరుగా, అక్కడి
 మోసాలూ, దగాలూ, దొంగ వ్యాపా
 రాలూ ఖుణ్ణంగా తెలిసిన వానిగా
 పరిచయమవుతాడు. అయితే వాటితో
 అతనికి ప్రారంభంలో ఎటువంటి
 ప్రమేయం ఉండదు - కండ పుష్టి
 గల సాహసవీరుడు మాత్రమే ! చంప
 డమో, బావడమో లాటి స్కగ్లింగ్
 వ్యాపారంలో యిరుక్కు, బాస్ (సత్య

శారాయణ) నమ్మకం సంపాదించి, ప్రయురాలితో (రజని) డ్యూయట్స్ పాడుతూ, తల్లిని, చివరకు అన్న గారిని రక్షించేందుకు మరికొన్ని సాహసాలుచేసి, తల్లి వడిలో కన్ను మూస్తాడు యాక్షన్ హీరో. కృతక సెంటిమెంటు తప్ప, సహజత్వం లేదు. దర్శకులు : వై. నాగేశ్వరరావు. నిర్మాత అశోక్ కుమార్.

సుదర్శన్ వారి 'జయమ్ము నిశ్చయమ్మురా'

పాత్రలు కాస్త పరిచయమయ్యాక, అడుగుడుక్కి మనని నవ్వించడమే, జంధ్యాల విత్రాలలోని ప్రత్యేకత. ఈ కామెడీ ఎంతో స్వభావ సిద్ధంగా నడుస్తుందే తప్ప ఎక్కడా వెగటుతనం కనిపించదు - అసహజమని అనిపించదు. బుద్ధిమంతురాలా శాంత (సుమలత) ప్రేమలూ దోమలూ లేవు, తల్లి దండ్రులు నిశ్చయించిన వరునికే తల వంచుతాను - అని ముక్కు మీద గుద్దినట్లు చెబుతుంది. ఎబై ప్రేమ పెళ్లిళ్లు జరిపించి, ప్రేమ పూజారిగా వినుతికెక్కిన రాంబాబు (రాజేంద్ర ప్రసాద్), తీరా తన విషయం వచ్చే సరికి, ఒక బృహత్పథకం వేయవలసి వస్తుంది - అందుకు సాయంగా నిలబడతాడు స్నేహితుడు సూరి (నంద్ర మోహన్). ఇతనిని రౌడీల బారినుంచి కాపాడిన కరాటె వనిత, తల్లి కోరిక తీర్చేందుకు శపథాలు వేయడమే తప్ప, ఈ సూరిని కనికరించదు....రాం

బాబు నేర్పుగా కోటలో పాగావేస్తాడు - నాస్తికుడైన శాంత తండ్రి జగన్నాథాన్ని, పరమ భక్తురాలైన శాంత తల్లిని (రాధాకుమారి) మాటలతో మెప్పించి, వారింట్లో మొదట వంట వాడే, తర్వాత పనివాడై, డూప్లీకేట్ తలదండ్రులతో కొంత నాటకం జరిపి, మామగారు పెట్టిన మూడు షరతుల్లో విజయం పొంది, అప్పటికే ద్రవీ భూత మనస్కురాలైన శాంతను పాణి గ్రహణం చేసుకుంటాడు. బ్రహ్మానందం క్రికెట్ ఎత్తుకొనే దాకా కొటశ్రీనివాస రావు సినిమాకథ చెబుతాడు. దర్శకత్వం : జంధ్యాల ; నిర్మాత : ప్రసాద్.

The ANDHRA FILM SOCIETY is organising its 13th Film Festival (Competitive) in the capital of India from October 7th to 15th, 1989 at FICCI Auditorium, Mandi House, New Delhi. A total number of twelve movies will be screened. They include Sutradharulu, Hai Hai Nayaka, Geetanjali, Mouna Poratam, Simha Swapnam, State Rowdy, Mugguru Kodukulu, Brahma Patrudu, Murali Krishna... etc. etc. There will be Award Function on 15th Oct 1989.

NVL NAGARAJU

General Secretary

L 2/1598, DDA Flats,
Kalkaji, New Delhi - 19

?

“With the entry of Soorphanaka, the story of Ramayana takes an entirely different turn. It was a crucial episode,” observed Raghu.

“Yes, you are correct. She approached Rama, not in her true colours but as a bewitching damsel, of course, with her Kama Rupa Vidya,” said Raghu’s Father.

“No doubt, her advances in the very presence of Seeta, were obnoxious and quite repulsive. But your great Rama despatched her to Lakshmana who in turn cut her nose and ears.”

“Oh, Raghu, don’t be carried away by that silly popular version. That lustful woman Soorphanaka as she rushed towards Lakshmana to embrace him, he in sheer self-defence took out his sword from the sheath to protect himself from the pollution of that embrace. Soorphanaka in her mad frenzy threw her arms about him and the sword that stood in between them, cut her nose and ears. It was her own making and her own folly but in vengeance she gave a twist,” explained Raghu’s Father.

Swadharma Swaarajya Sangha

(Director : BVSS Muni

Beehive Bldgs - 29, Prakasam Road, Madras - 600 103

మన అన్నకాథా

గడిచినకథ ; కళాత్పస్థ గల జ్యోత్స్న, తన ఇద్దరు పిల్లల్ని భర్తవద్ద వదిలి వెళ్ళిపోయింది. బాధ్యత గల తండ్రిగా ఆ పిల్లల్ని పెంచుతున్నాడు డాక్టరు సారధి. వారెంతో హానీకీపర్గా పవిత్రేష్ట, పిల్లల్ని ప్రేమగా చూసుకుంటోంది జానకి ఇక చదవండి

రకరకాలుగా తారనపడుతుంటారు. కొన్నికొన్ని సందర్భాలలో - వర్క్యూ బలవంతమీద ఇష్టం లేకపోయినా కసాయివాడి మేకలాటి వాళ్ళూ వుంటారు. వాళ్ళ దగ్గరికి కొనిరాబడ్డ అందరినీ ఖైదీగా పరిశీలించి డిజర్వింగ్ కేసెస్ను ఎన్నుకొనే బాధ్యత తనే స్వయంగా తీసుకొన్నాడు సారధి

డాక్టరుతో పాటూ మేల్ ఆర్డర్ రావడంతో మంచంలో తీసుకుంటున్న వ్యక్తిని ఎంతమాత్రము చూచుకోలేనని తెగేసి చెప్పాలనుకున్న విషయాన్ని ప్రక్కకు నెట్టి నుంచుంది జానకి.

“ఎలావున్నాడు ? కదిలాడా ? ఎమైనా మాట్లాడేడా ?” అదురాగా అడుగుతూంటే “అ” “ఈ” అంటూ ముభావంగా బదులిచ్చింది జానకి.

జానకి కళ్ళలోకి చూచి పేషంట్ స్థితి పరీక్షించి “ఐంపరేవర్ వచ్చే ట్టుంది నీవు వెళ్ళి పడుకో, జానకి మేల్ ఆర్డర్ చూచుకొంటాడు” అంటూ తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయాడు సారధి

అలసిన శరీరం.... దిండుమీద తలవాల్చుగానే నిద్రపట్టేసింది జానకికి.

20

ఉదయమే లేచి యధావిధిగా ఇంటి పనులు చూచుకోసాగింది జానకి - మధ్య మధ్యమంచంలో వున్న వ్యక్తికేసి ఎవ్వమైన చూపులను బరపుతూ.

ఈ దినము అతణ్ణి ఇంట్లో వుంచే పక్షమైతే ససేమిరా ఒప్పుకోకూడ దనుకుంది.

పిల్లలిద్దరూ లేచి ముందు గదిలో మంచంలో వున్న రోగిని చూచి “పిన్నీ ఎవరు అతడు.... నిద్రపోతున్నాడే ఎప్పుడొచ్చాడు ?” అంటూ ప్రశ్నల పరంపర సాగించారు.

“బాబూ,.... అతడు ఎవరైతే మనకెందుక్కాని....మీరు తొందరగా తెమలండి. స్కూలుకు ట్రైమౌతుంది... అడ్డమైనవాళ్ళ గురించి ఆరా

ఎందుకు?" ఎంత మనసులో దాచు కుందామన్నా దాగని అక్కసు, మాటల రూపంలో వెలువడుతూనే వుంది.

ఎనాడూ నోరు మెదపని జానకి గొంతులో విసుగు ధ్వనిస్తూనే వున్నగా నవ్వుకున్నాడు సారథి

"మరి ఇక్కడే వుంటాడా అతడు? లేదా?" అడిగింది ఓజీ.

"అలాటవాళ్ళు లేవకుండా వుంటేనే మేలు.... భూ భారమన్నా తగుతుంది" తనలో తానే గొణుక్కుంది.

సారథి.... నిన్నటి పేపరు ముందు వేసుకూర్చున్నాడు.

ఓ. హెచ్. సి కి వెళ్ళడానికి ఇంకా గంటపైగా సమయం వుంది.

"జానకి!" పిల్వాడు సారథి.... పేపరు చూస్తూ కాస్తేపు గడిపేశాడు. డ్రెస్ చేసుకోబోతూ, రోగిని పరీక్షించి జానకిని పిల్వాడు.

రెండు మూడు సార్లు పిలిస్తేకానీ జానకి అక్కడికి రాలేదు. అవిడ ముఖంలో ప్రసన్నత మాయమైంది. గంభీరంగా అలవలచుకొని నులమన్న జానకిని రెండు క్షణాలు చూచి....

"జానకి" అన్నాడు. మౌనంగా తలెత్తింది.

"అతడికి జ్వరంగా వుంది.... ఇంజక్షన్ చేసి వెళ్తాను. లేస్తే ఈ మాత్రలు, కెప్సుల్స్ ఇవ్వు.... జాగ్రత్తగా కనిపెట్టి వుండు" అన్నాడు.

- ఫౌంటెన్ పెన్లు ఇంకు
- స్టాంపు పాడ్ ఇంకు
- పాకెట్ మార్కింగ్ ఇంకు
- నంబరింగ్ ఇంకు
- గమ్
- అఫీసు పేస్ట్

65 సంవత్సరములకు పైగా వాడుకదారుల ఏకైక ఎన్నికగా మన్నన పొందినవి.

'51/1, THIRUVOTTIYUR HIGH ROAD MADRAS-600 08'

జానకి ఉలకలేదు పలకలేదు.

ఓ అడుగు జానకి వంక వేసి
“వింటున్నావా ?” అన్నాడు.

పమిటను వేలికొనకు మెలిపెట్టు
కొంటూ “క్షమించండి” అంది.

“ఏమిటి ?”

“అదే.... అతడికి మందులు
మాకులు యిచ్చి కనిపెట్టుకొని వుండ
టం.... నేను చేయలేను”

చిన్నగా నవ్వుతూ “ఏం భయంగా
వుందా ?.... జ్వరమేకదా.... సాయం
త్రానికంతా తగిలిపోతుంది.... అసలు నీ
శుశ్రూషలో మరికాస్త తొందరగా
కోలుకుంటాడు”

“నాకేం భయంగాలేదు.... మీ
మాట కాదన్నందుకు దయచేసి నన్ను
క్షమించండి. కావాలంటే హాస్పిటల్‌కి
వచ్చి సాయం చేయమన్నా చేస్తాను
కానీ... ఇక్కడ ఇతడికి సేవ చేయ
లేను” అంది.

జానకి కళ్ళలో నీటిపొర కదు
లాడింది.

సారధి భూకుటి ముడివడింది. సుని
శీతంగా జానకిని పరికింపాడు.

కళ్ళలో కదులాడిన నీటిపొరను
దాచుకుందుకు తల మరింత అవనతం
చేసుకుంది జానకి.

“అల్ రైట్ జానకి ఏ వ్యక్తి నీ
నిర్బంధించి పని చేయించడం నా అభి
మతం కాదు. నీవు పిహెచ్‌సి రావని
లేదు. ఆయాసు పంపిస్తాను” అంటూ
తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయాడు. అలా
అన్నపుడు సారధి గొంతులో ఎటు
వంటి భావమూ వ్యక్తం కాలేదు.

సారధి వెళ్ళిపోయాక భయం చుట్టు
ముట్టింది. సారధి వెప్పిన మాట కాదని
ఆయనకు కోపం తెప్పించలేదు కదా ?

.... ఏమనుకున్నారో.... ఎందుకు
.... ఏమి అని అయినా తనను అడగ
లేదు తప్పదు పేషెంటును
మామకో అని కఠినంగా వెప్పినా,
లేదా, కోప్పడినా బావుండిపోను
పరుగెట్టివెళ్ళి దారిలో కలుసుకొని
వెప్పిరానా ? మనసులోనే గుం
జాటన పడిపోయింది జానకి.

పిల్లలకు స్నానం చేయించి బట
వేసి తలలు దువ్వి తయారు చేసింది
అన్యమనస్కంగానే. నారాయణ
పరుగెట్టుకొచ్చాడు.

“ఓరే నారీ !....” పిలిచింది విజ్జి....

“ఊ”

“రాత్రి మా ఇంటికి బావబ్బా
యొచ్చాడు తెలుసా ?”

“ఉత్తదే !” కళ్ళ తిప్పాడు నారా
యణ.

“కాదు.... నిజంగా.... కావా
లంటే ఆ గదిలో వున్నాడు చూడు.
....” రవి చెప్పాడు.

నారాయణ భయం భయంగా
“ఆ బావబ్బాయే ! తలను తెల్లటి పట్టి
భలేగా వుంది కదా ?.... ఆ జుట్టు
చూడు.... దెయ్యం జుట్టులాగ....
దెయ్యం కాడుకదా ?”

“దెయ్యం ఎట్లా వుంటుందిరా,
నారీ ?” రవి అడిగాడు.

“దెయ్యానికి.... మరేమో....
దయ్యానికి కాళ్ళ వెనక్కి తిరి
గుంటాయి” (ఇంకా వుంది.

మీల పాలిట కల్పతరు!

లలిత

బాధారహిత
ఆరోగ్యమును ప్రేమకు
90 సంవత్సరములుగా
ఇబ్బందున్నది.

ఉచిత వైద్య పరిచర్యకు ఈ కూపనును
మీ వ్యాధి వివరములతో సంపాది.

పేరు:.....
 చిరునామము
 PIN

కెసరి కుటీర ప్రైవేటు లిమిటెడ్

రాయపేట, నువ్రాసు - 14

౫

కెసరి కుటీర ప్రైవేటు లిమిటెడ్
 విజయవాడ - సికింద్రాబాద్